

Kringelfjords-Nytt

Nyheter och information
för dej som bor i
Kringelfjorden
— eller gästar

**SÄRNA-IDRE
GRÖVELSJÖN**

28:e årgången 1986 – 2014
Utkommer 2 gånger om året • Vinter & Sommarnummer

Njupeskärs vattenfall • Foto: H. Forsslund

SOMMAREN 2014

Informationsblad från Kringelfjordens Samfällighetsförening
www.kringelfjordens-stugby.se

Här bjuds på sprudlande
idéer och friska tag!

FORMA GRAPHICA AB
IDÉ & PRODUKTION

MARKNADSFÖRING: Copy/text • Design • Annonser • Reklamblad • Tidningsproduktion
KONFERENSRESOR: Företagsaktiviteter i fjäll- eller skärgårdsnatur (bergodahl.se)

— Allt till förmånliga priser och med personlig service —

Kontakta: Hans Forsslund
070-68378 44 • hans.forsslund@bergodahl.se

STEFAN WALL ÅKERI AB

GRUS, GÅRDSGRUS, SAND
- direkt till din tomt eller bygge.
CHAKTNING • GRÄVNING
PLANERING • SNÖRÖJNING
SKOTERUTHYRNING, FÖRSÄLJNING

MEDLEM I MASEFRAKT

Hyr en vedeldad pool
till festen eller kompisgänget.

Vi levererar:
Makadam, matjord, stensmjöl, sandningsgrus, mursand, gjutgrus, sand, bärlager, os förstärkningsgrus och krossat förstärkning.

Vi utför arbeten som:

Betong-och gruskörning, enklare grävning, schaktning och planering, lossning och lastning, leverans/transport av eget grus mm.
Vintertid även plogning, snöröjning och skoterservice.

UTHYRNING: skotrar, pulkor, kälkar, kläder och vedeldad pool.

Tel. 0253-310 77 • Mobil. 073-08 55 602
hem.passagen.se/skoterturer • walls-akeri@hotmail.com

STUGBYVIKEN med Älvrosfjorden. Grängesåsvålen- och Stådjan tronar i bakgrunden

Foto: H. Forsslund

Nya sommarminnen väntar där ute!

Återigen har undret skett! - Kung Bore har hängt undan sin tjocka vita hermelinpäls. Visst är hans vita päls både mjuk och vacker, men man börjar ledsna på den fram i april. Då börjar det som ljuv musik i bäckar och åar, och innan snön har smält bort helt så lyser tibasten med sina rödrosa blommor på sina kala grenar. Våren är väldigt kort häruppe, ofta finns snö och is kvar i skog och bäckdalar när björkarna slår ut och välkomnar sommaren.

Visst, vinterns snö kommer och lyser upp dystra, mörka och blöta träd och marker. Ger oss möjlighet att överleva en tid som annars skulle vara ganska mörk och trist.

Men hur mycket vi än längtar efter snön på senhösten så slår det inte längtan efter värmluset och den kommande sommaren.

Jag har ett par naturalistiska och helt otroliga konstverk i min stuga här i Kringelfjorden.

De sitter på en nordvästvägg i min storstuga. Dessa fantastiska konstverk byts ut för varje säsong, för varje dag, ja ibland många gånger i timmen!

Motiven är ofta storslagna med skarpa konturer och härliga färger sommartid, men i bland används en palett med de olika gråa nyanserna och de bleka pastellfärgerna. Nattetid händer till och med att motiven målas upp i mörkt brunsvart, (brun

umbra står det nog på tuben). I detta mörka finns stora stråk av klart lysande guldgula till orange nyanser. Nyanser som går över i rött, blått och violett i de nedre fälten.

Du förstår säkert vilka konstverk jag menar.

Det är naturligtvis mina fönster som vetter mot Stugbyviken med holmar och Stådjan i fonden.

Jag kan sitta långa stunder, speciellt sena sommarkvällar

lar vid fönstren eller på min veranda och njuta av dessa fantastiska natursköna konstverk.

Ute på verandan tonsätts också bilderna.

Nu är det inte bara ett konstverk, -nu är det en härlig föreställning med både rörliga bilder och ljud.

"Ett naturprogram live". Ett kraftigt men dovt sor-

lande hörs från forsarna uppe vid Älvros. Den närbelägna och betydligt mindre Byggingån faller in med en lite lättare och ljusare stämma.

Lommens ödesmättade skrik talar vildmarkens språk, det trots att riksväg 70 bara går en kilometer bort i skymningen på andra sidan de mörka öarna och den guld- och lilafärgade Älvrosfjorden.

Ett par fiskmåsars svarta siluetter tecknar sig mot en gul orange himmel, slår några sista lovar över det ringbestrodda vattnet, innan de sätter sig i den största tallen på den nu svarta ön för nattens vila.

Ett par osynliga korpar pratar sällskapligt någonsans bortåt vägen på andra sidan. Myggen surrar lätt, men låter bli "nattamålet".

Det kan vi tacka ett annat fantastiskt underverk för; Myggmedlet "Mygga-rol-on".

Man förundras och förvånas över denna härliga skönhet.

Det för tankarna till en annan dalakonstnärns verk, Anders Zorns. En fantastisk målare han med, även om han inte kan mäta sig med den oslagbara konstnären - Naturen.

Anders Zorn hade precis börjat på Kungliga Akademiens konstskola i Stockholm.

Zorn och de övriga första-årseleverna stod bakom sina stafflier och målade av någon poserade modell. Professorerna och äldre elever gick runt bland stafflierna, livligt kommenterande de nya elevernas talanger. När man kom fram till Zorns staffli blev det alldeles tyst, sedan hördes bara en kommentar...

-De va som faaan!!!

Ett mycket litet äventyr.

Det är i slutet på maj, eller kanske i början på juni. Jag går för att ta mina första bäcköringar i Byggingån.

Som så många gånger förr tar jag omvägen förbi den stora och delvis lingonrisbevuxna myrstacken för att se om mina flitiga små vänner vaknat.

För ett par år sedan hade "Ole Brum" varit där och ätit vårens första frukost och efterlämnat en stor solaltan i stacken.

En altan som myrorna tydligen inte uppskattat. För nu när jag passerar så är det mesta av altanen borta och stacken börjar återta sin forna storhet.

Forts. sid 4.

STÖTTA VÅRA SPONSORER som bidrar till utgivning av Kringelfjords Nytt

- När det gäller handel, hantverkare & anläggningar välj:	
Abris Sjö & Snö	- Särna
Berg & Dahl -Aktiv konferens	
Bygg- & VVS-akuten	- Särna
Emeretssons Gräv & Entr.	- Idre
Fjärtvälen	- Särna
Forma Graphica Sv AB	
Grövelsjöns Fjällstation	- Grövelsjön
Gulf	- Idre
Harrysons Rörservice	- Idre
Håkas Häst & El	- Särna
Håkasgården	- Särna
ICA Idre Bua	- Idre
Idre Bygg & Järn	- Idre
Idrefjällens Sport	- Idre
Konsum Särna	- Särna
Kurvans / Syrran & jag	- Idre
Lissåvallen/Fäbodro	- Idre
PerRo	- Särna
Storsåtra / Sylöra	- Grövelsjön
Stråkens El	- Idre
Särna Allehanda	- Särna
Särna-Idre Fiskevårds För.	- Särna
Särnaffärn	- Särna
Walls Grus & Åkeri	- Särna

Vill läsa tidningen helt färg?

Gå då in på vår hemsida:
www.kringelfjordens-stugby.se

KRINGELFJORDEN NYTT
Redaktör och ansvarig utgivare.

Materialadress:

Kringelfjordens Samfällighetsför.
c/o Hans Forsslund
Klockvägen 4
135 55 Tyresö.
Telefon: 070-683 78 44
E-post: hans@bergodahl.com
info@kringelfjordens-stugby.se
HEMSIDA
www.kringelfjordens-stugby.se

OMSLAGSBILD:
Övre Fjätfallen Särna
Foto: H. Forsslund

En trevlig sommarsäsong önskar
Hans Forsslund
och Kringelfjordens Samfällighetsförening

Jag stannade till en stund vid stacken

- och följde en myras kamp med att släpa hem en pinne flera gånger så stor som hon själv. Jag la min hand tvärs över hennes väg, myran stannade tittade förvånad på hindret, släppte sin tunga börda och sedan klev hon, (eller om det var en han) upp på min hand och ilade snabbt iväg mot tröjarmens öppning.

Jag ångrade genast mitt tilltag och föste varsamt tillbaka den lilla myran till hennes arbetskamrater. Även myror har ett minne, det bevisades genom att myran genast började gå bort mot sin bortlagda börda, travade glatt över några andra medarbetare, stannade till ibland och pratade med någon släkting, kanske om vädret, eller hur man bör förhållas sig till EU. Vad vet jag?

stacken” som det brukar heta. Jag fick lite att fundera på. Är det verkligen så att i dessa pytte, pyttesmå insekter finns plats för ett nästan mänskligt tänkande?

Naturen har skänkt mig en livlig fantasi som gör livet lite roligare i ensamma stunder.

Jag överför ofta mänskliga beteenden både på djur och växter. Ta martallarna t.ex. de som står vid fjällets trädgräns eller skärgårdarnas sista utposter. Det hårda livet formar dem till jättevarianter av det japanska bonsaiträdet eller stora avbilder av Medusas ormhuvud. De hytter med sina knotiga grenar mot stormen. De ger inte upp, de vet att kampen gör dem starkare, gör dem till överlevare. De blir friskare och starkare genom sin ideliga rörelse.

Visst dessa naturens egna konstverk kryper för vinden, men står ändå starka kvar! Precis som vi människor som har turen att få leva ett friskt och aktivt liv.

Med det vill jag inte säga att den som inte är lika rörlig längre, eller måste bruka rullator eller rullstol - inte kan njuta av naturens underverk.

Så länge du kan se är du rik!

Trampa på efter härliga stigar i skog och mark så länge som du kan.

Det är inte bara bra för kroppen, - utan även för knoppen!

Forskare har belagt att man blir både friskare och lugnare av att vara ute i naturen. T.ex. har man kommit fram till att en vistelse i skogen sänker

mätbara stresshormoner och stärker immunförsvaret. Forskningen visar även att en skogs promenad skärper tankeverksamheten, både hos fullt friska och även deprimerade försökspersoner.

För att minska smärta och få ner antalet stresshormoner räcker det faktiskt med att titta på naturbilder!

Jonas Gardesiös hemsida:
www.gardsio.se/Idre.htm

Även om inte tallarna, eller vi människor orkar sträcka oss ända upp till himlen.

Som vår störste naturpoetiske skald, Evert Taube skrev.

”så är det dock en himlajord vi trampar på”!

*Stenäsjön med Mulen (Molnet) i bakgrunden och Uggarna nedanför.
Foto: H. Forsslund*

Du som redan kanske har gått dina längsta mil, och dina ben kanske inte bär så långt.

Det "himla" vackra finns även nära dig! En kopp gott kaffe vid sjöstranden eller närmaste slobod. Och utflyktsmöjligheterna med bil är nästan obegränsade här uppe. Ett bra exempel på att lätt komma ut i spännande och otroligt vacker fjällvärld är att ta bilen förbi Fjätervälen upp mot Stenäsjön, fika vid vägs ände där ett par bord med bänkar finns uppställda precis framme vid "scenen" där sjön, skogen, myrarna, Uggarna, Nipfjället med Molnet (eller Mulen som fjällbranten i bland benämns) spelar upp sitt skådespel. Här erbjuds kortare promenader och även långa vandringar för de som är hugade. Det finns även en liten raststuga och ett dass på platsen.

En lite mera krass vers finns att läsa i en gammal skämtsam ABC-bok:

*"Glesbygd är en trist miljö,
- ensam man får stå i kö."*

Ha en fin sommar med många nya- och gamla små äventyr...

Hans

Ovan: En tall som "stängas med elementen" uppe på Uggarna.

Nedan: Den vackra sandstranden vid parkeringen, Stenäsjön.

Foto H. Forsslund

**Emretssons
gräv & entreprenad AB**

JAG UTFÖR ALLA TYPER AV GRÄVJABB:

- Schaktning för husgrunder
- Dränering • Dikning
- Kabel- och rörschakter
- Enskilda avloppsanläggningar
- och mycket mer...

- Jag utför även:
- Buskröjning vid vägkanter
- Snöröjning

KOSTNADSFRI KONSULTATION
30 års erfarenhet av mark- och anläggningsarbete ger dig trygghet och kunskande.

*Välkommen att höra av dig
Mats Emretsson*

Emretssons Gräv & Entreprenad I Särna-Idre AB
Hallonstigen 4 • 790 91 IdreTelefon: 0253 - 205 89 • Mobil:070 - 258 06 08
E-Post: mats@emretssons.se • Hemsida: www.emretssons.se

Stenäsjön eller St. Harundsjön.

Vad heter sjön egentligen? Så länge Stenäsens gård/fäbod funnits har *Stenäsjön* varit enda gällande namnet på sjön. Att namnet *Harundsjön* lever kvar på kartorna beror på att sjön hetat så i gamla dagar, säkert redan under "norsktiden". Detta visas av *Lill-Harundsjön*, som fått behålla sitt namn. Båda sjöarnas namn härleds från ån Harundan (Hörunna) som avttnar båda sjöarna. Detta enligt vad Tomas Ljung skriver i boken "Ödebygdsminnen".

Eller varför inte ta en heldagstur efter "Norgevägen"

En trevlig tur som jag berättade om i sommarnumret 2012 ".
Många andra utflyktstips hittar du även i gamla nummer av Kringelfjords-Nytt. Har du inte sparat dem så finns de senaste 14 numren att läsa på vår hemsida. En annan bra hemsida med många utflyktstips är

Skärvallen

Text & foto: H. Forsslund

En härlig vandring till en gammal fäbod- och bosättning vid Fulufjället

I förra sommarnumret berättade den nu avlidne riksspelmannen Skår-Arvid Olsson om livet i byn Mörkret.

Hos min gamle vän Elon Hedlund i Särna hade jag hittat gamla anteckningar från en intervju som Olle Bohman hade gjort med Skår-Arvid.

På lite snirkliga vägar kom jag i kontakt med Olle Bohman i Älvdalen och Skår-Arvids son Lasse Olsson som bor kvar på fädernegården i byn Mörkret. På så sätt fick jag ihop ett fint material till artikeln till sommarnumret 2013. Skår-Arvid hade även en släkting som hette Amanda (kusins fru) som till stor del var uppväxt med året-runt boende uppe på Skärvallen. .

Skärvallen är en bosättning och fäbodvall på Fulufjällets östsluttning, nästan 700 möh. Olle Bohman berättade att han träffade Amanda i Mörkret innan hon gick bort.

Jag läste igenom Olles anteckningar där Amanda bl.a. berättar om Skärvallen och kände genast att jag ville till Fulufjället och Skärvallen. Fulufjället, mitt "hemfjäll". Det fjället verkar ha så mycket som det inte berättat för mig än, och troligen kommer fjället inte att hinna berätta allt.

Men än lyssnar jag.
Hans

SKÄRVALLEN

Ännu en spännande fäbod, och en spännande vandring i nutid och dåtid

Välkommen att följa med mig på en vandring ut till Amandas barnoms hem på fjället i nutid.

Om du vill kan du sedan läsa Amandas berättelse, en berättelse som du hittar direkt efter min vandring till Skärvallen.

Eller varför inte läsa Amandas berättelse först och sedan följa med mig på min vandring till Skärvallen.

En tidig och vacker septembermorgon packade Eva och jag våra ryggsäckar och for till Fulufjället

Vi tog skogsvägen bakom Kringelfjorden, en lite trevligare väg än den vanliga asfalten från korsningen vid Lomkällan mot Mörkret och Njupeskar. En trevlig liten grusväg som kommer ut i Mörkret vid bron över Fulan. I byn Mörkret tog vi av upp mot Njupeskar, men svängde vänster vid Stormorvallen mot Brottbäcksstugan. Ca 500 m före Brottbäcksstugan finns en liten dålig vägsnutt som slutar i ett litet grustag. Här åker vi ner.

Vid det lilla grustaget börjar stigen bort mot fäbodvallarna

Skärvallen och den längre bort liggande vallen, Brottet. Den vallen som bäcken och raststugan Brottbäcksstugan fått sitt namn av. Kartan visar på att det är bara är knappt 2 km till Skärvallen från grusgropen. Av erfarenhet vet jag att man nästan alltid får lägga till ca tio-

tjugo procent till den sträcka som kartan visar. Detta pga. att stigar inte är lika raka i verkligheten som på kartan.

tan. Dessutom har vi i fjällen ofta stora nivåskillnader, medan kartan är helt platt.

Forts. sid 6

Vi hittade den lilla stigen och klev rakt in i gammelskogen

Stigen gick nästan rakt ner efter fjällslutningen och snart öppnade sig landskapet och vi kunde se det mäktiga Torsberget resa sig på andra sidan Fulans dalgång. Vi hade valt en perfekt dag! En av de sista både varma och klara dagarna innan hösten på allvar bestämde sig för att säga upp bekantskapen med sommaren.

Plötsligt förändras landskapsbilden radikalt

Marken planar ut och vi kliver in i "silverträdens" glesa rike. Den öppna glesa torrfuruskogen går som ett brett fält ner för fjällslutningen. De gamla bleckorna som huggits in i de sedan länge döda träden berättar om att den här stigen märktes ut för mycket, mycket länge sedan. Men det är också allt vi får veta. När? av vem? varför just här? hur såg skogen ut när yxhuggen föll?

Varför har den glesa silverskogen reserverat en helt egen del av fjällskogen som sitt rike?

De frågorna kommer vi inte att kunna få svar på. Jo, kanske en fråga kommer vi att få svar på när vi när Skärvallen, varför stigen gick just till den platsen.

Vi stannar och njuter av färgskådespelet runt om oss.

Bara att få se detta färgsprakande skådespel i silverskogen är resan och vandringen värd.

Silverträden som växer upp ur en otroligt färgsprakande matta av klarrött blåbärsris, gula, odonbuskar som

skiftar i allt från rött till klart lila, grönt lingonris, och i allt detta gulflammande dvärgbjörk som slår upp sina eldslågor här och där. Dvärgbjörken som trots björknamnet inte når mycket över bärriset.

Gullflammande? Kanske är det just flammor som är orsaken till denna vackra skog, eller kanske en lavin har nått ända hit ner? Jag har ju läst om att en stor lavin gått på Fulufället någon gång på 50-talet.

Om jag minns rätt så drogs flera personer med i lavinen, flera skadade sig och någon omkom. Men den här platsen är troligen för långt ner i skogen för att en lavin skulle kunna nå ända hit ner, dessutom är nog marken för plan här nere.

Vi letar åter igen rätt på den lilla stigen

En stig som plötsligt får för sig att lura ut oss i den täta gammelfjällskogen igen. Inte en skrämmande mörk skog, utan solen tränger ner och lot-sar oss fram mellan granarnas skuggfält och ger liv åt de gräs som tuvtätel, skogsfräken och andra växter som kantar stigen och som trots september månad envisas med att vara klofyllstinna.

Men så har denna sommar 2013 varit ovanligt varm, - hela sommaren!

Vi förvånas lite över att det växer gräs efter stigen, trots de höga granarna

Här inne är marken lite fuktigare och det luktar gudomligt fräscht av gran-kåda, mylla, myr och växter.

Bara att dra in, - en väldoft som inte designats av Dior - och dessutom är helt gratis och luktar så mycket härligare och fräschare!

Båtturer på Grövelsjön

Gör en dagstur till Norge och vandra i Linnés fotspår

TURLISTA 2014

Sylöra går alla dagar utom söndagar från 28 juni till och med 28 september

Vid stark vind kan turer ställas in av säkerhetsskäl. Turer utan förbokade passagerare ställs automatiskt in. Kontrollera gärna genom att ringa 070-336 25 80. Varje tur tar ca 35 min. Extraturer köres efter överenskommelse per telefon 070-336 25 80

BOKNING

Bokning sker på tfn 070-336 25 80 Från utlandet (+46 70 336 25 80) Bokningen är öppen varje dag mellan kl 08.00-20.00 från 23 juni -28 september.

PRISLISTA 2014

Vuxen enkel	SEK 120
Barn 5-14 år enkel	SEK 60
Hund enkel	SEK 60
Barn 0-4 år gratis	
Stor ryggsäck/stor packning för längre fjällvistelse	SEK 40
Ryggsäck för dagtur gratis	
Tur och retur samma dag	SEK 180
Extratur minimiavgift	SEK 600

M/S SYLÖRA

GRÖVELSJÖN – SYLEN

www.sylora.se, telefon 070-336 25 80

Sylöra är registrerad, godkänd och besiktigad av Sjöfartsverket. Reg nr SFB-8233. Detta innebär att all förskriften säkerhetsutrustning finns ombord och att våra skeppare är utbildade fartygsbefäl.

Ovan: Så plötsligt ligger Skärvallen där
Nedan: Byggnader i olika stadie av förfall,

Så plötsligt ligger Skärvallen där...

En liten helt öde by med ett tiotal byggnader i olika stadie av förfall, utslängda på en stor vildvuxen äng. Jo, ett par stugor såg ut att vara i rätt bra skick, men de var invuxna i grönskan, vilket gjorde att även dessa hus kändes övergivna.

Det kom en klump i bröstet, ljudet av min barndoms slammer med mjölkkrukor, skrattande flickor, bråkande getter och en och annan råmande ko, hördes i mina "inneröron". Men för mina ytteröron var det märkvärdigt tyst, inte en fågel hördes, ingen vindpust, inte ett grässtrå i rörelse, bara en öde fåbodvall som naturen tar igen i allt snabbare takt. Den öde vallen ges dock lite liv av en slösande och värmande september-sol, ett ljus som får ängens höga gulnande höstgräs att lysa som guld.

Jag tänker på Amanda

- och alla de som bodde eller hade fåboddrift här ute mitt i ödemarken

för kanske sådär åttio-nittio år sedan. Jag tänker ett sommarlov är en evighet för en sju-åttaåring, men åttio, nittio år känns inte så otroligt långt borta när man är sextio och mer.

Tiden kan inte mätas tänker jag Jovisst, i sekunder, minuter, timmar, månader och år. Men den verkliga upplevelsetiden den går inte att mäta, den är olika för oss alla. Jag sätter mig på trappan till ett av de två bäst bevarade husen, tittar på källan som springer upp mellan mig och en liten bod som kanske är en mejeribud.

Runt källan och den lilla bäcken den bildar, sjuder det av liv; frodigt gräs, ormbunkar, daggkäpor, kvanne och överallt i det gröna sticker gula fibblor upp. Sommaren lever kvar frisk och prunkande ovanligt länge denna fantastiska sommar.

Eva går runt och tittar på de närmaste husen, men jag blir kvar på stugtrappan

För länge sedan glömda barndomsminnen träder kristallklara fram ur glömskans dunkel.

Bilder som när moster Märta handmjölkade sittande på en pall och ljudet från mjölken som strilar rytmiskt i den rostfria hinken, lukten av ko och spenvarm mjölk. Minnen från en annan liten fjällnära by, Brattbäcken, inte långt från Borgafjäll.

Det är en sommar någon gång i början på 60-talet

Jag bodde hos morbror Hans och moster Märta det här sommarlovet, ett lov som började som ett av de bästa, men som hann förvandlas till tragedi med många tårar innan sommaren var över.

Morbror och moster hade höns, häst och kor. En av korna fick en kalv som var ovanligt liten. Det ofattbara hände, jag fick kalven som min alldeles egna om jag skötte flaskmatningen. Överlycklig döpte jag kalven till "Lilla Muu".

Lilla Muu följde mig vart jag än gick. Kalven blev trots min matning bara magrare och magrare och hade ständig diarré. Så kom sorgens dag då Lilla Muu drogs uppför landgången till nödslaktbilen. Jag minns hur hon spjånade emot och tittade hjälplöst efter mig med skräckslagen blick gång, på gång.

Älskade människor och djur har tagits ifrån mig många gånger både innan och efter, men även om man tror man glömt, så finns allt i minnenas stökiga bibliotek. En plats, en lukt, några ord, en händelse, och bums hittar bibliotekarien ett minne som passar in, ibland blir man glad och lycklig, men lika ofta sentimental och kanske lite ledsen.

Runt källan sjuder det av liv

Är det dags för lunchfika nu?

Det är Eva som är tillbaka från sin lilla rundtur. Jag väcks ur mina tankar tittar ut över bäcken, den frodiga grönskan och alla blommorna och blir genast på gott humör igen. Efter fiket är det dags för lite fåbodinventering.

Vi gick ut på själva tåkten

(den uppodlade hemmamarken/ängen).

Här syntes svaret på varför man valt just denna plats för bosättning och fåboddrift. Hemängen var rätt plan, och inga större stenrösen visade på att man fått slita hårt med stenröjning. Antagligen var marken rätt blöt och glest trädbevuxen när den förste fjällbonden hittade detta bördiga ställe. Visst var det säkert slit med trädfällning, stubb-brytning och utdikning, men ändå så mycket mindre jobb än i den annars så steniga fjällterrängen.

Hemängen/tåkten var stor än idag, även om skogen tagit tillbaka mycket

Jag känner granen, han har berättat att varje höst när mörkret sänker sig passar han och hans bröder på att ta ett steg framåt in i ängen.

Forts. sid 8

Håkasgården

**HÄSTAKTIVITETER
UTRUSTNING
PRESENT & FODER
för häst och smådjur**

Aktiviteter för stora och små

**Ridlektioner - Ridläger - Häst & vagn
Bröllopskjutsar med blomsterdekorationer
Företagsaktiviteter m.m.**

Läs mer på: www.hakas.dinstudio.se

Djur på gården: Hästar, gris, hund, katt

BUTIK: Hästutrustning • Ridutrustning • Allt till hunden Flexikoppel till hunden • Återförsäljare Axess&Standart hundfoder • SCLEICH figurer • Presentartiklar Återförsäljare Dalviks Kvarn • Statoils oljesortiment.

PLANTERINGSJORD • GÖDNING
Vi säljer suverän U-jord för plantering och gödning.

Välkomna till

HÅKASGÅRDEN
Starrbacksv. 14 • 790 90 SÄRNA
Tel. 070-272 44 62, 070-622 62 38
E-post: hakas_hast_el@msn.com

Del av Amandas barndomshem

Takten/hemången var fortfarande rätt stor. (Bilden tagen med ryggen mot fjället)

Erövringen av ången går ju bra så länge ingen människa bryr sig

En del smågranar skuttar i ungdomligt oförstånd ut och ställer sig mitt på ången. Får de stå kvar så kan det hända fler unggranar tar efter, och då kan allt plötsligt vara försent.

En mörk höstnatt gör den övriga naturen gemensam sak med granarna, och allt återgår till det som det en gång var.

Husen och människorna som en gång fanns här suddas ut för evigt, utan att fjället och fjällvinden märkte det. De märkte inte ens att någon röjt marken, de såg aldrig husen och människorna, - det varade ju bara en hundradels sekund! Jo förstås, fjällvråken såg vad som hände, och hade hört berättas om folket och djuren, men hon brydde sig inte, -för henne var det evigheter sedan!

Jag såg ingen fjällvråk, men hörde två korpar prata med varandra i skyn bakom mig

När jag vänder mig om och ser korporna där uppe mot Fulufjällets hjässa som stiger upp över skogen, då förstår jag ännu mer valet av just denna plats. Det är öppet och vackert här fortfarande, och ljuset flödar ner.

Jag kan tänka mig hur det en gång var när det var ännu öppnare och marken brukad och det sjöd av liv. Hit drömde nog många nere i gårdarna i mörka vinterkvällar.

Vi gick runt bland husen och ruinerna och dokumenterade med kameran

Ett par korpar pratar med varandra bort mot Fulufjällets hjässa

"Myrstigen" gick raka vägen in i en mörk granmor som skulle ha gjort John Bauer lycklig

och hans troll ännu lyckligare. Det här var riktig gammelskog med ibland mer lav än barr på granarna. Strax hörde vi brottbäckens muntra porlande. Bäckan var inte stor där den gick fram med mängder av fallna träd, både efter sidorna och över sig.

Så var det förstås, - den lilla bäcken hade sin "stora dag", eller skall vi säga natt den 30-31 september 1997. Den natten regnade det över 400 mm. Det kan förklara även alla de barrlösa och lavbeklädda granarna. Träden hade troligen blivit dränkta och fått rötterna skadade.

BROTTBÄCKEN

Med väl synliga spår efter bäckens "storhetstid" den 30-31 september 1997.

Den nu bara ca en meter breda bäcken morskade då upp sig den natten och blev tjugo - trettio meter bred i stället för en!

Jag förstår hur bäcken resonerade; Han ville visa sin storhet för skogen, det var ett tag sedan sist, kanske ett eller två tusen år sedan? Han mindes inte så exakt, det var så länge sedan!

Vi klev över bäcken och strax dök de första husen upp

De stod precis vid skogskanten vid stigen utlöpare på gårdstakten (ången). Här jobbade naturen dubbla skift för att återställa ordningen. D.v.s. se till att det skulle bli som det var innan människan kom hit och "stökade till".

När vi kom ut på gårdstakten kunde vi konstatera att den var betydligt mindre än borta vid Skärvalen, men så har det också funnits fler hus i Skärvalen och även fast boende.

Nu dök fler hus upp

Hus förresten?! Kan man kalla någonting hus om det är bräd- och timmerhögar man knappt kan ta sig in i? I alla fall inte utan risk att få en takbjälke eller vägg över sig.

På kartan fanns bara två hus utmärkta på platsen, fast här fanns det ju fler? Märkligt! Vi rundade en besynnerlig skapelse. En stuga som gick från intakt till fullständig ruin på bara fyra meter! Perspektivet såg minst sagt överkligt ut!

Forts. sid 10

Visst är det förfall, men ibland ser jag det konstnärligt vackra i det hela

Det som känns jobbigt är att snart är allt borta och glömt, inget och kanske ingen finns kvar som kan berätta om ett strävsamt folk som fanns här en gång för nästan hundra år sedan (eller var det en sekund).

Den som tror att det bara var slit, släp och umbäranden här uppe tror nog väldigt, väldigt fel! Här har säkert skrattats, festats och älskats minst lika mycket som det görs i vårt samhälle, - om inte mer!

BROTTETS FÄBOD

Vi bestämde oss att när vi ändå inte var så långt från den lilla fäbodvalen "Brottet" så kunde vi lika gärna även vandra dit. När vi gick tillbaks upp mot stigen vi kom ifrån så såg vi en liten handjord träskylt som det stod "Stormora" på. Vi såg att det var lite öppet i skogen som om det skulle ha varit en stig där, men vi såg inga spår av några vandrande fötter, däremot satt det några snitslar i träden. Vi bestämde oss för att det nog var en skoterled mellan Stormorvalen och Skärvalen.

Bara en liten bit uppför stigen vi kom ner på gick en avstickare bort mot Brottet

Om Stigen hit ner till Skärvalen var liten, så var det inget mot stigen till Brottet. Den är inte så mycket större än en myrstig. Brottet var ingen central punkt i skogen, det kunde vi med en gång konstatera.

Håkas Häst & El

NÄR DET GÄLLER!

- Nyinstallationer
- Reparationer
- Service
- Besiktning

Utnyttja ROT-avdraget!

Kontakta mig gärna för kostnadsförslag

Anders Johnson

Starrbacksv. 14 • 790 90 SÄRNA

Telefon: 070-622 62 38

hakas_hast_el@msn.com

Välkommen till den vänliga butiken

Nybakt bröd varje dag

I vårt butiksbarer bakar vi varje dag
gott mat- och kaffebröd

Här hittar du

Stor sortering på LIVS & HUSGERÅD

CHARKAVDELNING med grillat

Egen UTTAGSAUTOMAT

SMÖRGÅSTÅRTOR på beställning

LOKALA VILT och GETprodukter

Eget BUTIKSBAGERI med CAFÉ

TÅRTOR på beställning

SNITTBLOMMOR & KRUKVÄXTER

Vi är ombud för

Kassagirot

Välkomna önskar Mikael och Marie med personal
www.ica.se/idrebua Vi finns även på Facebook

IDRE BUA Tel: 0253-200 03

ÖPPETTIDER
Mån-Lör 9-19
Sön 11-19

Kafeteria med salladsbar

Stanna gärna och ta en fika med gott kaffe
och nybakat bröd, en god lunchmacka eller
varför inte komponera din egen lunchsallad
från vårt härliga salladsbord!

ICA
Supermarket
Idre Bua

Forts. Brottet

Det hela såg överkligt ut

Väggar och fönster lutade och vred sig ju mer stugan kämpade för att lämna skogen och ta sig ut på ängen. Stugan tycks ha snubblat på något och brutit en hel del vitala delar och gett upp sin plan. De tre fönstren på sydgaveln vred sig och lutade sig framåt mer och mer liksom för att se vad som hänt.

Alla fönsterrutor var hela trots den kraftiga snedvridningen. Otroligt, det borde vara helt omöjligt! Kanske fanns det ännu lite livskraft och tjurighet kvar i den gamla stugan, en kraft som fick den att upplösa naturlagarna och kämpa emot naturens "återtagande" ännu en stund innan den drar sin sista suck i någon höst- eller vinterstorm.

En bit bort från den kämpande stugan ser vi två andra byggnader som försöker hålla sig undan från vår granskade blick

Två byggnader med plättak och som fortfarande kunde kallas hus.

De var väl bara dessa två som kartan ville kalla byggnader och satt ut. När det gäller de andra förfallna byggnaderna hade kartan redan föregripit naturen och helt sopat bort dem från jordens yta.

Vi gick för att titta närmare på de lite bättre bevarade husen. Den ena byggnaden som verkade vara någon form av matkällare eller mejeribu försökte krypa så tätt efter backen att endast taket stack upp. Det hjälpte inte, vi såg den ändå.

I skogskanten ovanför stod det som troligen var boningshuset och "mamma" till matkällaren

Boningshuset såg även det ut som det var rädd och ville dölja sig, eller kanske var det bara naturen som satt in första stora stöten till återtagande. När vi gått runt huset som trots sin fina röda färg verkade öde och oävent.

Nedan: Boningshuset

Ovan: Spöskog

Då förstod vi att det var nog det sistnämnda. Naturen börjar smyga sig på. Husets nordväst gavel var täckt av växtlighet och runt huset i övrigt klättrade höga bestånd av vissnande tolta och stormhatt i stora mängder. Hustrappan var trasig och stigen fram var bara våra spår i det nedtrampade gräset.

Men vänta inte för länge

om du vill se lite kulturhistoria på din vandring. Moder natur återtar de gamla byggnaderna i en allt snabbare takt och granarna kan få för sig att börja småspringa in på gårdstäkterna.

Go tur
Hans

Nedan:
Trollskog och "Myrstigen" till Brottet

IDREFJÄLLENS SPORT

- ▶ FISKE
- ▶ JAKT
- ▶ AMMUNITION
- ▶ FRITID
- ▶ BOENDE

www.idrefjallenssport.se 0253-203 08

Det mesta för fiske- och vandringsturen...

Köp fiskekort hos oss och var med i sommarens fisketävling och vinn fina priser!

Välkommen in till
IDREFJÄLLENS SPORT
snett emot Ica Idrebu

idrefjallenssport.se

Jag kände att frågorna hopade sig inom mig

-Varför stod den glesa silverskogen i sin breda gata mitt i storskogen? Brandfält? lavinfält? Hygge?
-Hur många bodde fast på Skärvallen runt 1920-30? -Var bodde Amanda och finns husen kvar? -Vilket är slutade sista fäboddriften och vem var de sista fäbodbrukarna?
-Blev en del av byggnaderna förstörda när brottbacken svämmade över 1997?

Tusen frågor dök upp och jag ville hitta svaren innan de försvann i glömskans dimma och aldrig kunde hittas mer.

Lasse i Mörkret tänkte jag,

Skär-Arvids grabb, -finns kunskap kvar så finns den nog där. Jag bestämde mig att prata med Lasse om mina undringar vid tillfälle.

Efter en sista fikapaus vandrade vi tillbaka upp till bilen

Aldrig har jag sett så mycket omväxlande natur och kultur under en så kort vandring. Urskog, spöskog, trollskog och fäboddar på väg tillbaka till naturen.

Jag rekommenderar dig käre läsare att gå den här vandringen. Den är vacker, omväxlande och lättgången.

Amanda med familj: Björn, Amanda, Per
Kjell, Lef

Amanda berättar

Nedtecknare: Olle Boman. Bilder: Lasse Olsson. Sammanställning: H. Forslund

Amanda Olsson föddes i Sörsjön 1908 som första barnet till Anders Petter Magnusson från Ovanåker och hans maka Anna Jonsdotter från Särna. När Amanda var tre år flyttade familjen till Skärvallen ca sju kilometer frånbyn Mörkret. Amanda var under sin tidigaste skolgång tidvis inackorderad i Mörkret tillsammans med sin ett år yngre bror, Karl. När barnen blev äldre så fick de själva gå, eller skida fram och åter den långa vägen mellan Skärvallen och Mörkret.

Med hjälp av Olle Bohman i Älvdalen och Lasse Olsson i Mörkret har jag fått ihop anteckningar, bilder och material till ännu ett aldrig tidigare presenterat livsöde vid foten av Fulufjället.

Amanda gift med en kusin till riksspelmannen Skår-Arvid. Amanda var till stor del uppväxt med året-runt boende på Skärvallen, en fäbodvall på Fulufjällets östslutning nästan 700 mö.

(Se föregående artikel).

Amanda berättar (1979)

Jag bodde som barn i Skärvallen uppe på Fulufjällets östslutning. En vackert men ensligt belägen plats. Vi hade sju kilometer att gå ner till skolan under höstarna och vårarna. På vintern åkte vi skidor. Det var alldeles mörkt när vi gav oss iväg. Vi fick stiga upp när klockan var tre-fyra på morgonen. Vi läste läxor och fick i oss lite mat. Lade ner smörgås och mjölk i ryggsäcken och gav oss sedan iväg.

Skolan började halv nio på morgonen.

De två första åren var vi för små för gå till och från skolan nere i Mörkret. Första året jag gick i skolan bodde jag här nere hos Skår-Arvids föräldrar. Andra året bodde jag i det här huset i Mörkret. Tredje året bodde jag i en granngård här, den gården som står tom nu. Sedan började vi gå hem till Skärvallen varje dag. Matsäck hade vi med oss, för vi fick ingen mat i skolan. Mjolk och smörgås med messmör på var det vanligaste vi fick med oss.

Vi var som man säger inackorderade där nere i byn

Mycket besvärligt var det både höst och vår. På vintern då kortade vi av med skidorna förstas. Det var min bror Karl och jag som åkte och vi hade vi en halv mil åt vart dera hållet. Det var ju uppforsbacke när vi skulle skida hem så det tog ungefär en timme. Men på höst och vår när det blev bart, då vart det genast längre. Då hade vi en sju kilometer. Det var ofta mörkt när vi kom hem och vi var för det mesta så trötta så det vart just ingen läxläsning, den gjorde vi oftast på morgonen.

Vi var en arton - tjuugo stycken i skolan i Mörkret som mest

Vi hade bara en lärare och vi var sex klasser. Det var inte många i varje klass. Min kusin, Arvid Olsson var ensam i sin klass hela tiden. Arvid gick samtidigt som jag. Vi började skoldagen med att sjunga en psalm och be en bön. Sedan började läraren förhöra olika klasser. En del fick skriva, andra fick räkna. Läraren hörde opp läxorna. När en del hade läxförhör fick andra sitta och räkna och skriva.

I kristendom läste vi i *katekesen.

Psalmverser hade vi till läxa. Vi var tvungna att lära oss katekesen utantill. Alla kunde den. Man måste ju kunna läxorna annars fick man bakläxa.

Vi busade aldrig i skolan så mycket som man gör nu för tiden. Ibland fick vi stå i skamvrån. Om man inte kunde läxan riktigt kunde man få gå och sätta sig i skamvrån och skämmas. Det behövdes inte så mycket heller för att få lite aga. Ibland slog läraren till oss. Då var det stryk för ingenting. Vi hade en lärarinna, det var den första lärarinnan jag gick i skolan för, hon slog i tid och otid, det gjorde hon. Och jag visste inte alla gånger hon slog vad man fick smörj för. Hon hette Frida Winlöf.

*) Martin Luthers lilla katekes har förr i Sverige använts flitigt som lärobok i kristendom för unga i skola, söndagsskola och konfirmation och används faktiskt ofta än i dag runt omkring i världen. Forts. sid 13

Skolavslutning i Mörkrets gamla skola, troligen kring 1925

VI UTFÖR ALLA FÖREKOMMANDE
JOBB INOM VVS!

MINDRE BYGG JOBB SÅ SOM
REPARATIONER OCH VATTENSKADOR

GLASMÄSTERI/VVS BUTIK

Även entreprenad med minigrävare (5ton).
Byter allt inom glas ex: Bilrutor, isolerglas,
stenscottsreparationer, planglas (kittning)
vanliga fönster

Välkommen att kontakta oss
Hattis och Tobbe

Bygg&Vvs Akuten • Särnavägen 142 • 790 90 Särna
byggovvsakuten@gmail.com

Thorbjörn 070-6010176 • Hans-Ove 076-8384575

Fjätervålen

-toppen i Idrefjällen!

Dalarnas bästa skidåkning, säger många. Du har väl provat själv? Bra skidskola, skiduthyrning, värdshus och butik hittar du också här i Fjätervålen. Välkommen!

www.fjatervalen.se ● 0253-211 40

Forts. Amanda

Julfest i Mörkrets skola. Föräldrarna spelar teater för barnen, "Examen i Ruskaby Skola". Amanda står som tredje person från vänster.

Uppvärmningen av skolan skedde genom att vi bar in ved och eldade i en kamin

Det fanns en städerska och hon skulle se till att värma upp skolan. Hon bar in ved, men vi fick också hjälpa till och bära in ved. Men vi behövde aldrig stå och säga och klyva. Hon som städade bodde inte på skolan. Läraren bodde ovanpå och hade ett rum och kök. Läraren var jämt ensam. Jag kan inte minnas att någon av lärarna vi hade var gifta. De var aldrig här mer än ett skolår. Jag har gått för sex olika lärare. Föräldrarna brukade aldrig skicka med någon mat åt läraren. Det fick de ordna med själva.

Det står lite om skolan i boken om Gördalen och Mörkret

De som gick i skolan var från byarna Mörkret, Tjärnvallen, Strömsildret, Storbäckan, Skärvallen och Grundsildret.

Den närmaste skolan utom den här var i Särna. Jag gick alla åren i den här i Mörkret. Sen drog de ju in skolan här. Två av mina barn fick gå sina sista år i Särna. Om man skulle studera vidare gick man i realskolan i Falun. Vi hade två pojkar som gick i verkstadsskolan i Falun.

Amanda på skidor vid Skärvallen

Skolan brukade sluta den 10:e eller 11:e juni. Sedan började vi den 25 september. Så fort vi vart så pass stora så vi kunde göra någon-ting så fick vi hjälpa till med jordbruket. Ungdomarna fick arbeta mera förr i tiden, och jag undrar jag om de inte mätte bättre av det än som det är nu för tiden? Man tycker att det är konstigt hur det har blivit?

Vi kunde väl inte ens tänka oss att ha en skjuts till skolan!

När vi gick i skolan var vi inte klädda som de är klädda nu inte. Vi hade kjolar och långa hemstickade yllestrumpor. Vi var inte vana vid något annat. Flickorna hade vanliga underbyxor och sedan kjol och långstrumpor. Kläderna gjorde man själv. Man spann ull. Allt garn var hemgjort på den tiden.

Vi hade det rätt så besvärligt många gånger!

Jag minns särskilt en gång. Det var förresten under första världskriget. Jag och min bror bodde inackorderade här nere i Mörkret då. Men vi måste ta oss hem för vi blev utan mat. Det var ju smått om mat då. Inga skidor hade vi då, utan det var bara att knalla och gå.

Den här dagen hade det kommit djupt med snö. Min bror och jag byttes av att gå först. Vi orkade inte ända hem, utan ungefär drygt en kilometer hemifrån måste vi stanna. Vi hade snö upp till midjan och var alldeles våta. Då ropade vi på hjälp, men hur länge vi satt där och ropa minns jag inte. Det var i alla fall ett bra tag.

Mamma hade varit ute och lyssnat. Hon tyckte att hon hörde någonting, men var inte säker. För säkerhets skull tog pappa och mamma skidorna och så åkte de för att se efter om mamma verkligen hört någonting eller om det bara var inbillning.

Det var tur att de skidade ut. De hittade oss där i snödrivorna.

Hade de inte kommit hade vi inte orkat hem. Vi var alldeles våta. Det var inte töväder, men vi hade gått en halvmil i snön, så blöta var vi! Det var kanske 80 cm snö. Det här hände tredje året jag gick i skolan. Jag är född 1908. Det var 1918 och det var krig och ont om mat. Det som förvånar mig mest är att vi fick dra iväg så där utan skidor och allt!

Att de inte lånade oss skidor på gården i Mörkret när vi gick hem? Jag vet inte varför? Det var ingen snö den gången vi gick ner, utan snön kom när vi var här nere i Mörkret. Vi hade varit nere i Mörkret länge när vi gick hem, det var otäckt den gången.

Vägen mellan Mörkret och hemmet i Skärvallen var drygt att gå för oss barn, men vi gick aldrig fel.

Ibland var det alldeles mörkt när vi gick den långa vägen hem. Då kom mamma och pappa emot oss med lykta. Vi hittade vägen så väl.

Värfloden kunde ställa till det ibland

En gång var det riktigt besvärligt! Det gick bra på morgonen när vi for ner till Mörkret, men när vi skulle hem på kvällen var alla broar borta. Det hade varit kraftigt töväder. Min bror och jag fick gå upp efter en bäck innan vi hittade en stock och kunde ta oss över bäcken.

Den varen blev vi hemma från skolan i två veckor. Det var så mycket vatten i bäckarna så det hade sopat med sig alla broar och spänger.

Forts. sid 15

Vår och regniga somrar kunde bäckar och åar ställa till det ibland. Gården är Lasse Olssons barndomshem.

Harryssons Rörservice

Allt inom
VVS

Din närmaste fackman inom
VVS

Välutrustad servicebil

Mobil: 070-5460477
Byvägen 9 • 790 91 IDRE

Särna-Idre Fiskevårdsområde

Särna -Idre Fiskevårdsområde omfattar Särna och Idre Socknar, med 17 mil större strömvatten, 6000 ha sjöar och massor av mindre strömvatten: ungefär 400 000 ha landområde. Sveaskogs vatten ingår och genom samförvaltningsavtal de flesta reservatsvatten utom i Fulufjällets nationalpark och Hävlingesystemet.

Fiske i Särna och Idre socknars världsberömda strömvatten!

Strömfiske efter öring och harr kommer i regel igång framåt midsommar. Vid lämplig väderlek kan dagsfisket på vissa sträckor vara bra även tidigare. Natfisket brukar vara fenomenalt i början av juli i vissa vatten: ex Storån, Grövlan, Sörälven, Guttan m.fl. Andra halvan av juli blir vakperioderna kortare. De största öringarna tas i regel på natfiske.

Sjöar, vinter- och sommarfiske efter röding.

Särna-Idre FVOF sätter ut röding i ett stort antal vatten (uppräknade under särskilda bestämmelser nedan). Fisket på röding är bäst maj-juni, då rödingen hugger bra på långdrag eller fluga vid nattliga vakperioder.

FISKEBESTÄMMELSER OCH KORTPRISER

Fiskebestämmelser för Särna-Idre fiskevårdsområde, gäller till sista april 2015.

SAMTLIGA VATTEN: Fisket skall ske med måtta och god fiskevård. Fisket upplåtes endast till husbehov och fångad fisk får ej saluföras. Levande fisk får ej användas till agn.

Strömmande vatten (vari innefattas håar). Allt fiske också förbjudet under tiden 1/9 – 30/4, med undantag för harrfiske se nedan.

Harrfisket med flugspö på hösten är tillåtet i alla vatten där det finns harr 1/9 – 31/10

(i Storån finns harr upp till Sognstupet), Med undantag för de vatten där fisket är avlyst. Se särskilda bestämmelser nedan.

Endast fiske med fluspö: Storån; uppströms Hällsjön, utloppet ur Hällsjön - bron i Foskros, och Klingforsen - Sognstupet.

Sörälven; Båthusströmmen - Gudbrandskojan (gapskjulet). Buruån; Burusjön - Smedkojan. Fjätälven; Skoterleden vid Ringströms - Inloppet i Österdalälven (Fjätros). Mellan Hällsjön och bron i Foskros är även plastkula och flugor tillåtet, men bara där.

Minimimått Österdalälven: Krabbnäset - Hornån, samt i Fjäten från fallen till Fjätros: öring och harr 45 cm, fångstkot max 2 öring eller harr/kort & dygn. Flugfiskesträckor öring och harr 35 cm, fångstkot max 5 fiskar/kort & dygn. Övriga vatten: harr 30 cm, röding 25 cm, öring 25 cm.

Fiskekortspriser: Endygn- 60:-, tvådygn 100, tredygn- 120:-, sjudygn- 300:-, säsongskort 400:- (make+ maka 600:-)

Fiskekortet gäller endast för met-, kast-, spinn-, pimpel-, och flugspön, samt enkla dragredskap, 2 spön/fiskare, även i Sveaskogs vatten (se upp för privatarronden), samt inom Dala Fjällfiske utom Långfjället och Fulufjället (se fiskekartan). Fiskekortet gäller i hela Glysjön, hela Öjsjön och hela Trängselsjön. Ungdomar under 16 år får fiska på målsmans kort. *Brott mot skyldighet att uppvisa giltig upplåtelsehandling lämnas till allmänt åtal och kan även leda till beslag av utrustning. Övriga brott mot fiskeregler enligt ovan kan leda till uttagande av kontrollavgift (enligt den nya lagen om fiskevårdsområden).*

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER I FÖLJANDE VATTEN

Fiskeförbud: Sörälven; Storsillret (gapskjulet) - Flickerhån, Fulan; Södra Fulusjön - fallet vid Gethammaren, bron vid Strupen - Sillerhällarna. Grövlan; Storedan (gapskjulet) - Storån. Flugsträckor och förbud skyltas.

Förbud mot fiske från båt eller flytring i: Övre Trollsjön, Slöttjärn, Valltjärn, Källdalstjärn, Bladtjärn, Tjärn 87, Slättstjärn, Mellersta Långsjön, Bergslagstjärn, Kimtjärn, Älgsloken, Gytjtjetjärnarna, Blanktjärn, Ögåvalltjärnarna, Bergslagstjärn, Bumlingtjärnarna, Djuptjärn, Stora Flysjön, Jämngäddtjärn och Glytjärn. I Bälsjön, Öresjön Idre, Öresjön Särna, Långtjärn, Burusjön, Hemsjön, Nedre Trollsjön och Näcksjön är **båtfiske tillåtet**. I samtliga uppräknade vatten gäller **max 5 laxfiskar/kort och dygn och 2 spö/fiskare** (2 spö/fiskare gäller i alla vatten, alltså även i Grövelsjön och Hällsjön).

FISKEKORT Kan köpas på följande orter: Flötningen, Foskros, Grövelsjön, Gördalen, Höstsättern, Idre, Lillfjäten, Lövåsen, Mora, Myråsen, Mörkret, Storbo, Storfjäten, Storsättern, Särna, Sörsjön, Tjärnvallen, Älvdalen, Öjvassla. För närmare information se vår hemsida.

FOTO: H. FORSSLUND

Fiskekort kan även köpas på hemsidan.

SNÄLLA: Undvik att kasta cigarettfimpar på vattnet (isen), fisken kan ta dem som mat. Antingen "omsätter" fisken "näring" från fimpen och får sämre värde som matfisk, eller också fastnar filtret i analen och leder till en plågsam död för fisken.

FRÅGOR/TIPS: SE HEMSIDAN:

www.sarnaidrefvo.se

eller ring 0253-102 10.

Trevlig fiskesäsong
önskar vi alla glada laxar!

Särna-Idre Fiskevårdsområde

Forts. Amanda

Amanda med familj i hemmet på Skärvallen

Ett hus från mitt barndomshem uppe på Skärvallen finns fortfarande kvar, men det är tomt där nu

Det var ett uthus som vi själva byggde om och har till sommarställe nu. Det finns gångväg dit upp.

I Skärvallen hade även min morfar och mormor en fäbodvall. För många år sedan flyttade de ner till Sörsjön men hade kvar sin fäbodvall på Skärvallen. De gick hela vägen ifrån Sörsjön upp till Skärvallen, det har även jag varit med på, det var roligt. Morfar och mormor hette Jon och Karin Olsson.

Nu har man slutat med kor nästan överallt. Det är synd egentligen. När korna kommer bort då är det dött på något vis. Man saknar de vackra fjällkorna. Man säger att korna lånar sig inte. Korna måste ha sin passning och de som har de här korna de behöver dessutom ha ett annat arbete också. Det är väl även tungt och besvärligt många gånger kanske.

Det var inte bara på Skärvallen som man hade fäbodar på fjället. Mina svärföräldrar hade en fäbod i Stormorvallen på samma ställe som Arvids föräldrar.

Vid midsommartiden gick vi dit med korna, och kom hem på hösten. För det mesta vart det väl strax innan snön kom. Det är inte så långt att gå som till Skärvallen, det är bara några kilometer dit upp.

Enda turismen här nere i byn är de vi kan ta emot själva i stugorna

Men de stannar ju bara korta perioder. Det är mest på sportlov och påsk som man kan få hyra ut till turister. Sommartid kommer det an mycket på vädret. Är det fint väder så tältar dom. Husvagnar har dom också, så det blir inte så stora summor av turismen. Förra sommaren var det inte många personer som hyrde här. Det är väl såna där äldre personer, som är rädda för mygg kan jag tänka.

Husen här utanför gården är privata, de hyr bara marken av mig. Jag själv har gammelstugan här och en liten stuga som en av sönerna har tingat för sig. Sen hyr jag ut här uppe på också.

Det här fjället har ju blivit mer och mer känt,

- och det blir mer och mer folk. Så sätter folk upp nya stugor också.

Sedan hyr de ut i sin tur åt andra. Nä, turismen är ingenting för oss här uppe Mörkret att leva på.

Det har aldrig varit några tamrennar här på fjället.

Det har bara varit någon vildren. Förra sommaren (läs 1978) var det några som påstod att de sett vildren däruppe på fjället. I så fall måste de nog kommit från Norge.

Forts. sid 16

Anna Magnusson (Amandas mor), Karin Olsson (mormor), Johanna Åslund, Jon Olsson (morfar) längst th.

Johannas förste man var den som hängde sig i "trolltallen". Se sid 10.

COOP
KONSUM

VÄLKOMMEN TILL DIN KONSUMBUTIK I

SÄRNA

Det mesta av det bästa • Välkomna

SERVICEBUTIKEN I SÄRNA

- Vi är även ombud för: Post, Bussgods, Lotter och Banken nära dig med insättning-betalning samt kontantuttag, receptfria läkemedel.

Färsk frukt och grönt

Fräsch och säsonganpassad frukt grönsaksdisk

Kött, fisk och delikatesser

Vår väl sorterade charkdisk innehåller mycket gott att botanisera bland. Naturligtvis erbjuder vi lokala specialiteter som älg, ren och fjällrödning m.m.

Alltid aktuell - säsonganpassade råvaror

Mjök från Konsums eget mejeri, Grädö!

Öppettider

Vecka 25-40: Mån - fred 9.00-19.00

Övriga veckor: Mån - tors 9.00-18.00

Fredagar 9.00-19.00

Alla veckor: Lördag 9.00-17.00

Söndag 11.00-17.00

KONSUM SÄRNA Tel. 0253-101 26 / 0253-101 07 • E-post: konsum.nd.sarna@telia.com

Forts. Amanda

Det finns älg här också och rådjur. Arvid Olsson lade ut mat åt dom den här vintern eftersom det var så mycket snö. Älgarna var ända fram till gården här. Vi såg spår efter dem.

Innan vägen och bilarna kom, och man var utan mat och hö, då fick man ta hästen och åka till Särna.

Vi behövde annan mat än kött också. Jag minns en gång när min bror och jag skulle åka till Särna efter havre och hö, mjöl, kaffe och socker och sådant där. Vi åkte från Skärvalen när klockan var tre på morgonen ner till Särna och provianterade. Sedan skulle hästen vila naturligtvis. Få lite mat och så där. Sedan åkte vi hem. Det var kolsvart när vi kom hem. Vi var hemma vid sju-åttatiden på kvällen. Vi åkte med häst och släde. Vi hade ingen väg och ingen telefon och ingen elektricitet heller på den tiden. På sommaren fick vi *klövja till Särna.

**) klövja är transport med packdjur som bär last på ryggen. Ofta används särskilda klövsaddlar eller packväskor som hänger på båda sidor om djuret för jämn fördelning av vikten.*

Nej det vet de inte de som bor i stora samhällen, hur det kunde vara att bo så här i utbyarna

Visst, vi bor vackert här, men det är ju mycket som vi får försäka naturligtvis. De i samhällena har ju mycket bättre möjligheter att komma fram till affärer och annat, än vad vi har som bor här. Närmaste affären är i Särna, två och en halv mil härifrån.

Förr fanns det en matbuss, men nu skall vi ringa ner på torsdag om vi skall ha varor. (1979).

Varubuss någonstans i Dalarna. Foto: Lars Ryderberg

Sedan kommer de upp med en taxibil med varorna åt oss. Vi får aldrig se varorna innan vi handlar.

Butiksbussen är som sagt indragen. Det var Konsum hade en riktig butiksbuss. Konsum hade även en liten buss som man fick ringa och

beställa och som de skickade varorna i. Nu är det som sagt leverans med en taxibil en gång i veckan. Man får aldrig se vad man handlar för någonting!

Om någon blir sjuk får man ringa ner till sjukstugan

För det mesta finns det en läkare på sjukstugan nere i Särna. Om det är tomt där får vi åka vidare ända till Älvdalen. Jag tycker att det blev sämre på något vis när de slog ihop Älvdalen, Särna och Idre till en kommun.

Här runt Fulufället faller det otroligt mycket snö

Ibland har det varit så mycket snö här att man inte har fått upp dörren när man skall ut på morgonen. Då har det kanske snöat en halv meter på ett dygn. Det är inte ovanligt att vi har haft upp till en- och en halv meter snö, och mer också. Vi hade häst och plog men vi var tvungna att skotta mycket för hand i alla fall.

Vintertid var det på med skidorna så fort man skulle iväg utom förstubron

Vi var två familjer i uppe i Skärvalen. Morfar och mormor hade flyttat ner till Sörsjön då. Det var släpigt. Vintertid var det på med skidorna så fort man skulle utom farstun. Vi stod faktiskt på skidorna jämt. I skolan var det skidtävlingar. Jag fick första pris en gång minns jag. Jag fick ett förklädestyg och min bror fick en ryggsäck. Han vann sin klass. Det fanns för övrigt inga större skidtävlingar här.

Vi hade en häst en gång som de lånade och drog bilarna med Hästen drog bilarna här nere i Mörkret.

Vägen var dåliga och bilarna fastnade många gånger i gytta och elände. Hästen drog dem förbi det värsta tills de kom där det var lite bättre väg. Hästen var rätt stor och kraftig. Det var inte en Ardenner men den var nästan lika stor och kraftig.

Det var några gånger på varen när folk här nere i Mörkret skulle åka till Fors. Då fick vi iväg och dra med hästen.

Det faller mycket snö runt Fulufället och det kan gå laviner (Bild från lavinen 1952)

En del som kom hit i bil i påskveckan fick problem. När de skulle åka härifrån kom de ingenstans. Vägen hade tinat och de sjönk rakt ner i leran. Hela vägsträckan var ju dålig!

Det var en bit väg här som var väldigt dålig. Vägen var helt bedrövlig. De högg ris och la i vägen. Det vart skrivet om den dåliga vägen här i tidningarna och det gjorde väl att de började att bättra på vägen lite grann. Vägen är fortfarande besvärlig att köra på våarna.

Det gick inte att odla säd här uppe

Det är för korta somrar så det hinner inte mogna och man vet aldrig när frosten slår till. Pappa han arbetade jämt i timmerskogen tillsammans med två grannar. Han var ofta borta flera

veckor i sträck och vi var aldrig ens ut och besökte honom där på skogen.

Vi som bor här har lite skog

Vi har väl det mesta kvar våra skiften allihop som bor här tror jag. Sedan är det bolagsskog resten. Jag har hört berättas att när bolagen köpte skogen häruppe så betalade de just ingenting för skogen. Jag har ju inte varit med om det, men jag har hört att de gav bönderna brännvin innan de köpte skogen. Jag tror inte det var så många här i Mörkret som sålde till bolagen.

Så kunde det vara att bo i en liten fjällby i norra Dalarna från 1908 fram till 1979

Hans

SÄRNAFFÄRN

Välkommen till det
"LILLA VARUHUSET"
i Särna - mitt i byn
(fd. Språngs)

HÄR HITTAR DU bl.a:

Järnvaror • Färg • Tapeter • Vitvaror • Fiskeutrustning/kort • Kartor • Leksaker • Sodastream • Återförsäljare för Garmin produkter, tillbehör och mycket mer.

Vi är även ombud för: SYSTEMBOLAGET

Minikafé med gott fikabröd, mackor och korv m. bröd i butiken.

Hamburgare
Nu serverar vi även goda hamburgare

HÅLTAGNING - PIERCING
Vi tar även håll i öron för örhängen etc.

Särnaffärn • Särnavägen 33 • 0253-104 30

Lasse Olsson i Mörkret rättar ut några frågetecken

Stigen från Brottbäcksvägen till Skärvallen

Stigen som Hans & Eva vandrade från Brottbäcksvägen ner till Skärvallen har inte tillkommit efter att Brottbäcksvägen tillkommit. Nej, stigen är en mycket gammal stig som kallas "Skärskörvägen". Den stigen gick från den Norska byn Skåret på andra sidan fjället och kom ner ungefär där Brottbäckstugan i dag ligger.

Det var den stig som mina förfäder en gång kom vandrande över fjället på. Ursprungligen vek stigen av innan Skärvallen (som den gången inte var bebodd). Stigen gick vidare förbi det som i dag är Stormorvallen ner mot Mörkret. Även om det kallades "väg" var det bara en stig där man fick frakta det man hade med sig på ryggen och på klövjade hästar.

Silverträdens hemlighet

Det breda fält med silverfärgade torr-furor och en och annan krum gammeltall som stigen går genom är verkligen vacker. Men den mycket glesa skogen, eller heden om man så vill, väcker naturligtvis frågor. Speciellt som fältet är ganska skarp avgränsad med granskog på bägge sidor.

Svaret är att fältet är ett vad vi här uppe kallar "Talltel",

en speciell typ av mycket gamla brandfält. Alltså inget hygge. Det finns tre eller fyra likadana "talltel" efter fjällkanten på den här sidan fjället.

Varför växer inte dessa talltel igen med ny skog? Och varför är kanterna med granskog så klart avgränsade? Förklaringen är att den gången branden härjade för mycket länge sedan, då tog elden mycket mer skog än dessa stråk av torr-furor och levande krum gammeltall. Men just efter dessa talltel var marken mycket torr, medan där på sidorna som granskogen nu frodas tät, var det sankt. När elden väl dragit förbi så stod mest bara döda furor kvar.

En och annan tall klarade sig dock med livet i behåll. Där har vi förklaringen till silverträden, och de i dag levande gammeltallar. Träd som likt sagoväsen vrider sina knotiga grenar i de mest underliga former.

I den sankt och bördiga marken steg granar snart upp, men i den torra fjällslutningen där elden gått hårdare åt den lilla humus som fanns, här har tallen svårt att återvända i det hårda klimat som råder däruppe. Kanske om några hundra år till, eller kanske betydligt snabbare nu om växthuseffekten ökar!

Emil f 1912 Karl f 1910 Julia? Ruth 1914 Amanda 1908 Linnéa 1915

Bilden ovan på Amanda och hennes syskon på Skärvallen vill jag gärna ha med.

Här är syskonen lite "upplådda", men man kan ana att det inte alltid var så lätt att få det hela att gå ihop. Syskonkarorna var ofta stora på den här tiden och familjer på tio- tolv personer var inte heller något ovanligt på ute i glesbygderna.

Lavinen

Den lavin som Hans nämner i texten gick på fjällslutningen söder om Njupeskar, ungefär rakt ovanför Stormorvallen. Det var under en militärövning vintern 1952.

Lavinen drog med sig tre militärer varav två omkom, medan en kunde grävas fram levande. De omkomna hedrades sedan med en stor militärparad genom Särna kyrkby.

På sid 10 finns några bilder som har lite märkliga historier

HUSEN VID BROTTET

Till väster finns ett hus som verkligen "lutar" åt förgängelsen, medan huset till höger i stort sett är intakt, sänar på (som Hans säger) "att stugtrappen är ruttet och skogen omfattar stugan". Det nästan intakta huset är faktiskt nästan dubbelt så gammalt som det ihoprasade huset.

Det är alltså det här huset som är det ursprungliga boningshuset på platsen. Huset har klarat sig rätt bra tak vare man lagt plättak på huset. Det på bilden raserade huset som har /hade pärttak (spåntak) har inte fått något nytt tak. Det huset var egentligen en sportstuga som byggdes på platsen någon gång på femtitalet av Evert Hägglund från Husvallsgölen. Stugan blev allt mer sällan besökt, och när väl taket gick sönder så var stugans öde bestämt.

Så det var inte Brottbäcken som under "syndafloden" 1997 förstörde huset. Visst fällde bäcken en del träd och tog livet av andra där ovanför Brottvallen, men husen blev inte utsatta. Brottbäcken visade sin riktiga storhet den natten först nedanför vallen när andra "småbäckar" fick vara med och leka. Namnet Brottet kommer förresten av en rätt hög brant (brott) en bit ovanför vallen.

Brottet har aldrig haft någon fast bosättning, utan här har det enbart varit fäboddrift. De sista som buförde hit till Brottet var Höglunds? De slutade nog buföra någon gång 50-60 talet?

TROLL TALLEN

Den knotiga tallen på bilden har en dyster historia att berätta om försmädd kärlek och ond, bråd död! 1906 hängde sig Lars Åslund i den tjocka förvridna grenen som syns på bilden. Han var gift med Amandas morfars syster, Johanna Åslund.

Bofasta på Skärvallen på 1920-30-talet

På den här tiden var det inget man kallar för fäboddrift på Skärvallen. Alla var fast boende på vallen. Det var Amanda och hennes nio syskon, föräldrarna, morföräldrarna, Amandas fyra kusiner och deras föräldrar karl och Johanna Lindh, samt Johanna Åslund med sambon, "Döv Jo". Totalt 20 fast boende på Skärvallen.

De sista fast boende på Skärvallen var (tror jag) Amandas kusin Solveig Lindh och hennes man Henry Bergström som flyttade ifrån vallen på 40-talet.

Ett sommartips!

Gör som Hasse & Eva, gör vandringen till Skärvallen

Ta gärna med Kringelfjords-Nytt som ciceron. Glöm inte att hålla ögonen öppna, - för gammelskogen på Fulufjällets östsluttning erbjuder spännande naturformationer, växtlighet och varierande miljöer.

Den relativt korta sträckan mellan Brottbäcksvägen, Skärvallen och Brottet är mycket lättgången och omväxlande. Du kan lugnt ta med dig dina barn eller barnbarn.

Trevlig sommar önskar

Lasse Olsson i Mörkret vid Fulufjällets fot

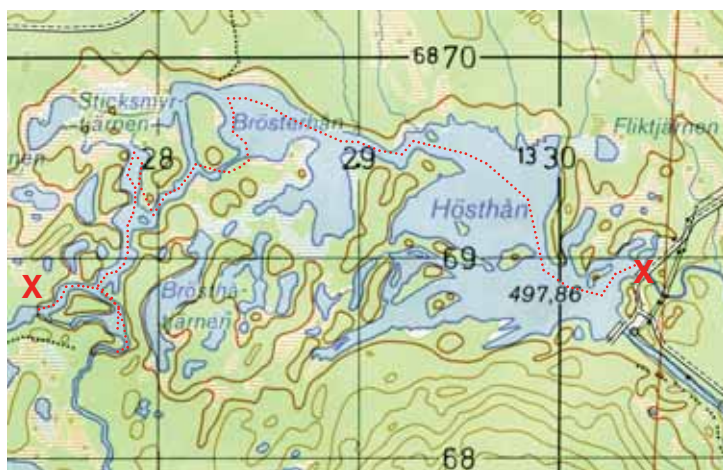

Naturen är generös med sina konstskatter i denna vackra fjällvildmark!

BILDER Från ovan:

- Knotgran
- Rosenticka
- Lingon i renlav
- Silverträdsstubbe

Foto: L. Olsson

Ett sista litet kanotäventyr medan skogen ännu finns kvar...

Text & foto: H. Forsslund

PADDELÄVENTYR

år 1998 och år 2013

En dag förra sommaren satt jag och studerade satellitbilder över vårt fjällområde. Jag blev minst sagt oroad när jag såg hur skogen började glesna betänkligt även i närheten av Hösthån och Sörälvens stränder.

Efter detta sjösystem finns fortfarande lite fantastisk vildmark kvar och som bjuder på upplevelser långt utöver det vanliga. Runt detta sjösystem närmar sig nu hyggen med skrämmande hastighet vattendragen!

Visst behöver vi ett fungerande skogsbruk,

men vildmarken nära fjäll och vattendrag måste sparas. Vildmarken kommer aldrig tillbaka under vår, våra barn eller barnbarns livstid. Troligen aldrig! Långsiktigt sett så är dessa värdefulla vildmarksområden mera värdefulla och genererar mer pengar som just "vildmark" än ett engångsuttag av virke. I alla fall för landet och framför allt de kommuner det berör. Turismen är vår glesbygds största inkomstkälla i dag och kommer säkerligen vara så över över-skådlig framtid.

Efter Hösthån/Sörälven finns ett av vårt områdes bättre paddelvatten

En liten "skärgård" och en älvsträcka som bjuder på äventyr som är svårt att hitta någon annan stans i vårt område. För fjorton år sedan upptäckte vi detta härliga sjösystem. Det blev ett av våra många "små äventyr", ett äventyr som vi bär med oss på en speciell plats i våra hjärtan.

Jag kände att kanotäventyret måste göras om, - innan det är försent!

För det kan väl inte vara så lyckat att skogsbolagens ekonomer plötsligt

skulle få råd att bevara vackra, känsliga vattennära miljöer i sin verksamhet och sparar denna unika naturtillgång till kommande generationer! Man kan bara önska och be en stilla bön.

Hösthån ligger ca 8 km nordväst om Idre

För att komma hit åker man mot Grövelsjön och tar av vänster vid Höstsättern ner mot Båthusströmmen. Själva Höst- och Brösthåarna är välkända paddelvatten där det under sommarhalvåret har anordnas bäversafaris sedan många år.

Förutom att det kanske kan vara kul att se simmande bäver stilla sommarkvällar

- så erbjuder Hösthån ett virrvarr av vikar, kanaler och öar att paddla runt och undersöka. Hösthån är ett sel eller "hå" som betyder större vatten efter ett strömmande vatten.

I detta fall är det Sörälven som rinner igenom. Denna hå tillkom då man byggde dammen vid båthusströmmens kraftverk. Ofta förstör dessa vattenmagasin bilden av orörd vildmark och gör miljön väldigt ful och fientlig. Så inte i Hösthån! Här har man i stället skapat en fantastisk, för att inte säga rent underbar liten skärgård!

Antagligen finns en sträng vattendom som hindrar kraftverksbolaget att sänka vattennivån nämnvärt. Här har strandlinjerna i stort sett alltid sett likadana ut vid våra besök.

Sommaren 1998 upptäckte vi denna fantastiska vattenväg

Nu sexton år senare skall vi göra om den vackra och spännande paddeluteren. Eva och jag är visserligen inga ungdomar, sextio-plus båda två, men vi känner oss någorlunda rörliga så det skulle nog inte bli något problem. Vädret och vattennivån är idealiska stabilt väder + 25°, sol samt ett lågt vattenstånd i älven.

Det sista är inte minst viktigt för att kunna genomföra paddelturen på ett säkert sätt.

Vädret denna sommar 2013 är exakt så perfekt som jag minns att det var sommaren 1998.

Efter en stadig frukost och en halvtimmes biltur sjösätter vi gamle "trofast" strax innan dammen vid Hösthån

Trofast inköptes för ett tusen konor för 25 år sedan och har fått sitt namn efter att ha hängt med på färder i både Sverige och Norge. Reparerad otaliga gånger.

Värsta skadan fick kanoten en försommar i Brattströmmen. Min son Gustaf och jag skulle undersöka om man kunde ta sig från Idresjön till Kringelfjorden i en vanlig kanot. Det kunde man inte! Kanoten la sig runt en sten i forsen och knäcktes på mitten. Detta var ett av våra många "små äventyr", eller som Gustaf sa till en skräckslagen far - "Pappa det här var det roligaste jag varit med om!".

Vi packar i tält, sovsäckar, liggunderlag, stormkök, mat och lite extra kläder i sopsäckar som omsorgsfullt knöts ihop. Naturligtvis följde ett flugspö med. Fiskarna nedströms dammen har faktiskt mej tag tacka för att de lever, (näja, några har jag väl även också tagit av daga).

Kort resumé: En dag när jag fiskade nedströms dammen slog åskan ner i kraftverket som fick fnatt, stängde av vattnet, och tyvärr även larmet samtidigt, och älven började snabbt tömmas. Jag lyckades dock rädda älven och dess invånare. Men det är en annan historia som jag kanske får anledning att återkomma till.

Rykten om denna bragd kanske spridit sig även till fiskarna uppströms så att någon "Kamikaze"-fisk vill offra sig och av ren tacksamhet svälja någon av mina flugor.

Nu åter till vårt nygamla äventyr När vi kommit ut på vattnet infinner sig en märklig känsla, det känns som tiden stått stilla! Det känns, och ser exakt ut som den gången för 16 år sedan.

Här i början är Hösthån en rätt stor sjö, men grund Utanför den första udden på höger sida ligger Stora stenar som sticker upp lite här och var.

Vi hittar något bättre denna gång även om vi inte tycker att kartan och verkligheten stämmer helt överens Vi försöker gissa oss till vart sundet vi skall upp igenom ligger bland alla vikarna och hitta huvudfåran.

Det är en mycket varm och stilla dag, det verkade som det bara var vi fåglarna och andra mindre bevingade vänner som var i farten. Här och där pluppade det till och ringar på vattnet visade att det fanns liv även under vattenytan.

Det är klokt att ha kartan framme. Det är lätt att hamna i någon lång vik istället för älvfåran. Vi hittar sundet och passerar på några meter från en stor häger som intresserat följer vårt förehavande från en sten i vattnet. Déjà vu känslan förstärktes. Hägern (om det nu var samma) stod faktiskt på exakt samma sten den gången för 16 år sedan!

Sundet vi nu befinner oss i är egentligen två sund, ett på var sin sida av en liten ö, vi valde det högra och större sundet och plötsligt är vi inne i en ny större fjärd.

Vi följer fjärdens östra sida

- och precis som förra gången var det svårt att lokalisera vart huvudfåran drog in i skogslandskapet långt därborta. Till slut frigör sig en liten holme som vi hittar på kartan. Väl över sjön hittar vi huvudfåran och vattnet smalnar av till en lugnt strömmande älv med tydliga spår av bäver. Bäverhyddan dyker strax fram på vår högra sida. Här sovs i väntan på kvälens och nattens arbete. Detta är onekligen en spännande och härlig tur. Det är bara så läckert!

Vi fortsätter uppströms och får en större "fjord" på vår vänstra sida, den

paddlade vi runt i vid vårt första besök, men nu paddlar vi i strömfåran rakt över mot Brösterhån.

Nu hörs att vi närmar oss forsén som skiljer oss från den verkliga vildmarken. Trots det låga flödet så låter forsén mäktig. Vi gör precis som förra gången och paddlar upp mot forsén och landar vid utloppets vänstra strand.

Här har folk rastat förr det märkte vi även vid vårt tidigare besök, en brasa med några stockar runt vittnade om detta, i övrigt var det snygg, inga burkar, papper eller annat skräp. (Sånt blir en gla av). Det låg en strandad gisten gammal eka bland stenarna i älvkanten. Kanske hade den slitit sig i vårfloden någonstans långt uppe mot Norge hållet. Kanske hade den hälsningar med från uppe från Storbo eller Flickebäcken ner till Höstsättern? Hälsningar som aldrig nådde fram, inte det året i alla fall, vattnet hade liksom inte räckt hela vägen. Vi kokade kaffe och åt en lunchmorgås. Ett svalkande bad i forsén blev det också.

Den gången för länge sedan visste vi inte hur det såg ut här uppe vid forsén. Vi hade planerat att försöka ta oss vidare genom att här bära kanoen upp ovanför själva forssträckan.

1998 var äventyret kanske något lite större

Vi var upptäckare, trappers, vildmarksmän som sökte nya färdvägar, marker och möjligheter.

Här har folk rastat förr...

Den känslan kanske inte riktigt infann sig nu 16 år senare då vi viste vad vi skulle få se, men förväntningarna och upplevelserna var ändå stora.

1998 hade vi gått några hundra meter upp för forsén för att reka. Det var bara fors så långt man såg, och vi skulle aldrig klara av att bära så långt i den steniga och oländiga naturen.

Besvikna hade vi gått tillbaka till rastplatsen och där kollade på kartan igen och upptäckte att det såg ut som låg ännu en fors längre västerut i Brösterhån. Den forssträckan verkade intressant, bara en tredjedel av

huvudforsén. Vi hade sett oss omkring efter stranden och upptäckt en stig en bit in i strandskogen. Vi följde stigen och kom till en konstig ställning med tak och öppna sidor. Kanske en samisk helgedom sa eva? I så fall skiter dom i religiositeten, sa jag, och tittade ner på det tjocka lagret av renspillning.

Nej, här var det inte andlig spis som bjöds, det verkade mera vara ett stödutfodringsställe för renar med tanke på de upptrampade stigarna hit och det tjocka lagret av renspillning.

Forts på sid. 20

Välkomna till Grövelsjöns Fjällstation

Svenska Turistföreningens sydligaste fjällstation.

Här blandas gamla traditioner och gemytlig miljö med nya fräscha grepp. Här slutar bilvägen och fjällederna tar vid. Fjällstationen är ett givet utflyktsmål för dig som besöker Grövelsjön.

RESTAURANG OCH CAFÉ

Vår restaurang med Slow Food inriktning har en mäktig utsikt över de norska fjällen.

Åt buffé, à la carte eller en fikapaus med kaffe och dopp.

SPA

Unna Er en lugn stund med en av våra sköna behandlingar. - Må gott och ladda nya krafter!

BUTIK

Välsorterat sortiment av friluftskläder och utrustning. Allt vad du behöver för fjällturen. Livsmedel, tidningar, hantverk och souvenirer.

UTHYRNING

Välsorterad uthyrning av friluftsutrustning till vettiga priser. Här finns allt som behövs för fjällveckan.

GUIDADE VANDRINGAR - TEMAVECKOR

Hela sommarsäsongen anordnas turer med färdledare och olika temaveckor. Ring eller besök vår hemsida för information.

www.stfgrovelsjon.com

GRÖVELSJÖN
GRÖVELSJÖNS FJÄLLSTATION

Grövelsjöns Fjällstation information och bokningstelefon: 0253-59 68 80

Resterna av flottarkojan såg märkligt nog ut som 1998. (Bilden tagen 2013)

Vi hade sedan gått vidare efter den smala djurstigen och kommit fram till en uttorkad strömfåra. Någon fors fanns det inte. Men att det runnit vatten här för inte så länge sedan syntes tydligt då fårans stenar och kanter helt saknade växtlighet. Enligt kartan så slutade den här fåran uppe i älven ovanför huvudforsen. Spännande! Det här måste vi naturligtvis undersöka, - kunde man bära kanoten uppför fåran? - och vad fanns där? Kunde man paddla vidare ovanför forsen? Dessa frågor krävde ett svar. Vi vandrade upp efter den rätt svårframkomliga fåran fylld av grova stenblock.

Efter ca 150-200 meter hade vi kommit upp till en liten stillastående men djup älv-slinga som slingrade sig genom ett lite myrlandskap. Troligtvis hade man dämt här under flottningen för att öka vattenflödet i huvudfåran för att underlätta flottningsarbetet. Vid högvatten och vårflod rann här säkert en strid fors, det kunde man se på att botten och stenar var fria från mossor och lavar, det hade vi redan konstaterat.

Det var en vacker vy, glittrande soldränk vatten med en gräsklädd strandäng

Älvslingan vid torr fårans övre del var djup ända in. Här skulle det vara perfekt att sätta i kanoten, men skulle vi klara av att bära kanoten upp för den otroligt steniga fåran? Troligen inte.

Vi började undersöka omgivningarna och inte långt från torr fårans övre del låg de hoprasade resterna av vad som troligtvis varit en gammal flottarkoja. Röklukten och kaffedofen runt den gamla eldpallen var för länge sedan borta, liksom skratten. Kanske lever historierna som berättades kvar minnet på någon äldrande gammal flottare. Om man bara finge höra!!

Uppifrån älven, förbi kojans och vidare ner mot Brösterhån hade vi hittat en gammal stig som inte verkade användas speciellt ofta. Vi blev lite upprymda, det här var precis vad vi behövde! Vi hämtade kanoten som vi sedan bar och delvis släpade upp över de ganska tätt liggande omkullfallna träden.

Nu åter till paddlingen 2013

Vi gick tillbaka och packade kanoten och paddlade bort mot den torra älv-

fåran som vi denna gång visste om. På vänster sida vid utloppet finns en gräsklädd udde där det är lätt att lyfta upp kanoten.

Jag tittade ut över Brösterån.

Det var en vacker vy!

- Glittrande soldränk vatten med en gräsklädd strandäng på andra sidan, och bakom den en tät granskog som verkar försöka ta sig ut på strandängen, troligen frestad att komma över på vår sida för att ta över den tall- och björkskog som dominerade här, men stoppat upp i givakt på en rak linje. Kanske var det "Övergranen" som ropat Halt! (Eller var det så enkelt att de tyckte det var kallt om rötterna). Ovanför granskogen reser sig Nipfjällets pampiga massiv. - Tusan att man glömt kameran i Stockholm och får nöja sig med mobilens rätt torftiga möjligheter!

Plötsligt märkte vi att vi var väldigt, väldigt många här runt udden. Visst min Eva brukar surra ibland, men dessa tusendens surranden fick storforsens brus att drunkna. Vi hade tidigare inte besvärats av mygg och knott men nu var de minst sagt fruktansvärda! Antagligen hade de sina kläckningsplatser i den torrlagda flodbäddens otaliga små pölar.

På med myggmedel och vindjacka. Sedan plockade vi ur packningen och drog upp kanoten, bar den upp ovanför forsen. Hämtade sedan packningen och sjösatte kanoten i den lilla älvfåran som var djup ända intill land, men inte mer än tre-fyra meter bred.

Det låg en trave med konstiga luckor en bit ovanför kojans som vi inte kom ihåg att vi sett tidigare. Jag tänkte att det nog var från flottningstiden. Då använde man nog luckorna som dammluckor för att förhindra timret att ta sig ner för fåran som säkert annars skulle gjort sitt bästa för att imponera på storebror fem hundra meter bort.

Jag visade en bild på luckorna för min gamle vän Elon Hedlund som var med och flottade en gång i tiden. Elon bekräftade min teori om "dammluckorna".

Vi paddlade framåt i den lilla kanalen och forsbruset tilltog i styrka

Det dröjde inte länge förrän vi kom ut strax ovanför forsen. Den här vägen är väldigt mycket kortare då stora forssträckan går i en stor båge och är minst tre gånger så lång.

Det är en härlig känsla att plötsligt komma ut ovanför forsen, och lite pirrigt faktiskt. Det brusar och man anar vad som döljer sig där älven tar slut för ögat, det enda som syns är lite vita virvlar i dess slut!

Kurvans TYG & KLÄDER
IDRE 0253-205 04

Välkommen till vår stora butik!
Kläder och tyger i mängder!

Hos oss hittar du tyger i alla smaker • Vi syr gardiner på beställning
Kläder för dam, barn, herr • Snösmucken • garn mm.

Syrran & Jag
Kurvans

Välkommen till vår butik mitt i byn
Heminredning för alla

Lakan • dukar • ljus • lampor • mattor • handdukar • skor mm.
0253-205 03

Öppettider för båda butikerna

Måndag - Fredag	10:00 - 18:00
Lördag	10:00 - 13:00
Söndag	Stängt

Välkomna önskar personalen!

Det för tankarna tillbaka den gången i Brattströmmen då en kanot förvandlades till två precis som celler i människokroppen, - genom delning. Den gången hade vi också sett bara ett litet brus framför oss, ingen fors (för den låg ju nedanför). Det sista jag mindes innan jag blev blöt var min son Gustafs glada rop, - pappa nu går det fort...!

Precis som förra gången försvann alla myggen så fort man klev i kanoten ovanför torråran

Rent märkligt med tanke på alla tjärnar och myrvar som omger denna älv!

När man kommer ut i huvudåran är vattnet rätt strömt, men inte mer strömt än att vi lätt kunde paddla vidare efter ena kanten. - Åhh, vilket härligt och trolskt landskap! Här uppe ovan forsen finner man vildmarken, urgamla granar står och lutar sig över oss och allt ser och känns orört.

Två korpar cirklar nyfiket ovanför oss. De tittar ner på oss och den ene kraxar något till den andra som svarar med ett längre kraxande. - De pratar om oss, skulle vara kul att höra vad de säger, skrattar Eva.

Upptäckten av en dold sjö

Vi passerar en liten holme mitt i älven på dess högra sida och får det smala sundet som leder till "sjön" vid Stickmyrstjärnen.

Vid vårt förra besök var vi naturligtvis nyfikna och tog en sväng in. Vi upptäckte då att vattnet strömmade svagt ut genom sundet och in i älven. Vi hittade en bäck längst in sjön. Den avvattnade Stickmyren och några

småtjärnar. Några stickmyror träffade vi glädjande nog inte på. Den gången var vi lite spända på hur det såg ut uppströms bäcken och försökte paddla upp för den men kom bara ett femtiotal meter sedan var det stopp. Vi försökte gå vidare upp men det var sumpigt och blött och vi skulle behövt låna älgens långa ben. Ingen älg sågs dock till så det äventyret fick vara.

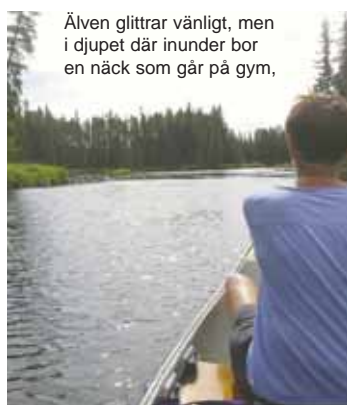
Denna gång paddlade vi förbi och vidare upp för älven

- och strax blir det mer strömt igen. Vi paddlade så långt vi vågade upp mot en liten kort men kraftig ström med två stora stenblock i centrum. Vi diskuterade om vi skulle våga försöka ta oss upp i strömmen mellan de uppstickande stenarna i strömmen.

Det gick inte förra gången, men nu satsade allt vi hade för att ta oss upp strax till höger om strömfåran. Det visade sig att vi hade så mycket att satsa, (eller så var alla insatserna redan gjorda) för när vi segat oss förbi stenarna så tog strömmen med ett muntert sorlade och glittrande tag i oss, förde oss ut i fåran och tillbaka mot stenarna.

Utan att riktigt veta hur det gick till lyckades vi missa stenarna

Nu kanske du tycker att låter som om vi paddlar genom rykande vattenmassor som virvlar kastar oss flera meter upp i luften och det enda ljud som tränger igenom forsarnas brus är ljudet från den annalkande stormen! Så var det naturligtvis inte. Den här gången, precis som den

Älven glittrar vänligt, men i djupet där inunder bor en näck som går på gym,

förra glittrade vattnet vänligt efter de grunda stränderna. Solen sken från en blå himmel där några vänliga små ulliga sommarmoln glatt drog förbi. Strömmen mitt i älven såg även den vänlig ut, men vi vet att i djupet där inunder bor en näck som går på gym, och det varje dag, året om! Och får han bara in ett bra grepp så släpper han inte taget.

Eva och jag diskuterade om vi skulle göra ett försök till, vi går ju på gym både hon och jag. (fast på mej syns det inte). Vi kom fram till att det var för riskabelt med kamera, telefon och annat känsligt i packningen. Uppströms så är det visserligen strömt men fullt paddlingsbart. Dit upp måste vi!

Dra kanot - inte så dumt som det kan låta...

Vi gjorde som sist, tog oss närmare högerkanten där det var grunt, hoppade i med sandalerna, vadar och

omgivning relativt platt och vattnet djupt och lugnt och ger intrycket av att man kan paddla vidare. Hur långt vet vi inte, men en dag kanske vi går fotledes upp och ser om det är värt lite kanotbärande.

Vi bestämde även denna gång att spara den utforskningen till ett annat tillfälle. Nu var vi hungriga och intresserade av komma upp till vår fina lägerplats, en härlig slät grusbänk som nu ligger på Sörälvens andra sida bara lite snett uppströms från Stortranen. Problemet är bara att det är en liten fors mellan oss och grusbanken. Eva jobbar ju på bank så det borde väl gå bra. Visserligen inte grusbanken utan på Swedbank, men bank som bank...

Även vattnet nedanför forsen var strömt och gick i en bäge runt sandbankens nederkant. Forsbågen fortsatte ett par hundra meter så att en udde" bildades.

I sandbankens nederkant finns en ca tre meter djup vik med stillastående vatten, - en helt perfekt hamn där vi parkerade vår kanot vid vårt förra besök.

Med snabba, bestämda paddel tag korsade vi strömmen och kom över på andra sidan. Strömmen hade visserligen fört oss ett 20-tal meter nedanför sandbanken, men här var tillräckligt djupt för att strömmen skulle vara lite lugnare.

Efter några kraftiga paddel tag lägg vi i den lilla sandviken vid grusbanken. En fantastisk plats. Grusbanken var kanske 50-75 meter lång och kan-

drar kanoten upp för det mest strömmande partiet.

Det gick perfekt och vi satte oss i kanoten och paddlade vidare ut på lite djupare vatten.

Älven görnu en kraftig båge in åt höger och det ordentligt strömt

Vi får nu två mindre åutlopp på vänstra sidan. Det första större än det andra. Det är Stor Tranen som omfamnar en liten ö innan den låter sig uppslukas av Sörälven.

Vi paddlade över mot Stortranen. Det är lite trist att Stortranans utlopp är så stenigt och grund, för efter ett par hundra meter uppströms blir

ske 15 meter bred. I dess kant på skogssidan hade vatten strömmat för inte alls så länge sedan. Precis vid grusbankens övre del slutade en skummande fors, forsen övergick här tvärt till en något lugnare ström meter flera meter djupt vatten.

Vi satte upp vårt lilla läger på den övre delen av banken

Eva reste tältet medan jag satte igång med matlagningen. Ved var inte svårt att hitta, massor av bäverpinnar och annan torr drivved hade samlats på bankens insida.

Forts. sid 22

STRÅKENS EL AB

TEL. 0253-202 65
FAX. 0253-202 99
MOB. 070-338 15 28

IDRE

EL

Utför allt i EL

Återförsäljare av Luft-Luft
VÄRMEPUMPAR från ITV

Begär gärna offert/broschyrer

STRÅKENS EL AB

!! SNABB SERVICE !!

LARS-ÅKE: 070-338 15 28

strakens.el@telia.com • www.strakensel.se

Forts. Paddeläventyr

Snart doftade vildmarken av ört- och vitlöksmarinerad biff

Vi åt biffarna som ackompanjerades av en härlig blandning av exotiska grönsaker. (Man behöver inte äta torrfoder för att man är i vildmarken). Plötsligt kom jag på att det var något som saknades - MYGGEN, var är dom? Någon enstaka ointresserad kunde ses på avstånd, det var allt. Eva och jag enades om att vi skulle klara avsaknaden utan större problem. Men underligt var det, - mitt i urskogen och vid ett vattendrag, utan mygg! Det är kväll och man sitter i bara kortärmat och shorts i fjällnära skog?!

Medan vi åt pratade vi om minnen från upptäckten av denna vattenväg och att tiden (livet) går så fort, och det utan att vi liksom hinner med. **Sexton är har gått! -men det kunde lika gärna ha varit förra sommaren.** Så väl mindes vi vår första "upptäcks paddling" i Sörälven.

Vid vårt förra besök fanns inte en tillstymmelse av stigar efter älven eller i skogen. Vilket gjorde att det kändes som om vi var de första människorna i den här skogen. Så var det naturligtvis inte, men det hade dock inte varit någon större trafik efter som vi inte såg spår av stigar.

Vid detta besök sexton år senare fanns det fotavtryck och nedtrampat gräs strax ovan strandlinjen efter fiskare, men det påverkade inte vildmarkskänslan nämnvärt. Forsen, älven, den förunderliga sandbanken, de stora jättefurorna som skogsbolagen ännu inte dräpt, de nästan stiglösa stränderna och det speciella ljusa porlande ljudet från Stor tranans utlopp däck snabbt emot oss som på något sätt gick rakt igenom forsens mäktiga brus.

- Allt detta gör mig rusig av lycka. Visst tar jag mig gärna ett och annat glas i bland. Men aldrig när jag fjällvandrar eller är ute på andra naturäventyr.

- Det är en lätt princip att följa! Naturen, upplevelsen, upptäckarglädjen, äventyret (även det lilla) ger en så fantastisk härligt naturlig berusande glädje, att få finnas till, känna sig liten i det stora att "glädje på flaska" bara skulle dämpa och förstöra den härliga och äkta upplevelsen!

Efter maten och kaffe började en lätt skymning falla och då vet alla fiskeintresserade att då måste bara vattnets fiskekvalité testas Flugspöet kom fram och en brun nattslända (torrfluga) sattes på. Sedan mitt förra besök här visste jag att här kunde det kanske bjudas en inte så bortskämt gammal fiskare på lite fest!

Strax ovanför Stor tranans övre utlopp ligger stora stenar i det djupa och lagom strömmande vattnet.

Ett kast, jag följde den flytande flugan, nu finns bara flugan, fisken och jag. "När fantomen slår, står blixten stilla" är ett gammalt "djungelordspråk".

"När Hans fiskar med fluga står hjärnan stilla", brukar min Eva säga, och något ligger det väl i det. Ett litet plask syntes vid flugan och så var den borta.

Snart låg några ovanligt vackra harrar på strandbanken

De skulle bli en fin frukost nästa dag, och skulle dessutom även räcka till en middag för två. Ugnstekta harrar penslad med smält smör, och som när fisken är klar vispas ur formen med lite matlagningsgrädde, citron och något lite dragon. Salt behövs inte, snarare får jag väl vattna ur fiskarna lite då de kommer att ligga i näverkonten inbäddade i björkris och grovsalt tills vi kommer tillbaka till Kringelfjorden i morgon.

Jag gick upp mot tältet för att visa fiskarna för Eva, - men därifrån hördes jämna lugna andetag.

Väck inte den björn som sover, heter det. Jag blåste fyr i glöden lade på ett par pinnar och snart flammade elden i kapp himlen som nu var alldeles gulgrön rakt ovanför mig för att sedan övergå i mer och mer orange för att sluta i mörkröd längst ner i den djupa spricka som älven gjort mot himlen genom den snart svarta skogen. Kan man säga att sprickor går uppåt...? tänkte jag. Kaffepannans bubblande väckte min skönt sömnliga hjärna.

Kom till rofylld fäbodmiljö!

Servering i störrös med öppen eld. Kolbullar, smörgåsar, hembakat, kaffe och souvenirer.

ÖPPET 29 juli - 31 augusti sommaren 2014

Öppet alla dagar kl. 11-18. Måndagar stängt.

Telefontid: måndagar kl. 11.00 - 16.00. Tel nr: 070-681 89 61, 0253-202 46. Grupper och enskilda - Hör av Er för information och ev. besök på andra tider.

Välkomna till Lissåvallen!

önskar Annika med familj

Reservation för ändringar i programmet!

Welcome to Lissåvallen - a Peaceful summer farm!

Serving in the old cook house with open fire. Traditional "Kolbulle", homemade sandwiches and cakes, coffee and souvenirs.

Open July 29 - August 31 summer 2014

Every day 11 am - 6 pm. Closed Monday.

Lomkällan
Särna skogs- & försvarsmuseum

- En spännande mötesplats för alla åldrar

3 km norr om Särna, strax före avfarten till Njupeskar - Sveriges högsta vattenfall

Besök vårt friluftsmuseum som visar miljöer för skogsarbetare från förr eller besök försvarsskansen från 2:a världskriget. Ät en bit mat i vår populära restaurang eller ta en fikapaus och rasta vid de mysiga rastborden. Boka din guidade tur i förväg.

Öppettider:
Vecka 23-25 10.00-16.00
Vecka 26-32 10.00-17.00
Vecka 33-35 10.00-16.00
Vecka 36-40 11.00-15.00

Berättardagar på Lomkällan:
Varje måndag vecka 27-31 kl 12.00 i flottarkojan Stråfulan. Servering av kolbotten och kaffe. Arr - Särna Fornminnesförening

Välkomna till:
fjällskogens, forsarnas, skogshuggarnas och flottarnas spännande värld!

Gilla oss på Facebook
- Här lägger vi ut nyheter och dagens rätt varje dag!
www.facebook.com/lomkallan

Möt Stor-Per
Sveriges starkaste man

För mer info ring Lena:
070-652 28 02

Jag tog av kaffepannan men hade svårt att gå och lägga mig denna natt. Jag skall se morgonen födas i vildmarken, - precis som förra gången, tänkte jag. Kanske får jag inte chansen till denna upplevelse någon mer gång? Man är ingen ungdom, fyllda 63 år och krämporna kunde i varje fall anas. Nu hade det röda i "sprickan" nedströms älven börjat övergå i en starkare gul färg och kylan hade tilltagit. Mer ved och tjockare tröja gjorde den tilltagande kylan uthärdlig. Jag kämpade mot kylan och tröttheten.

Jag ville så gärna se undret igen! I minnet ser jag när dimmorna stiger rakt upp över älven i öster och solen stiger exakt rakt upp mitt över älvfåran

När den röda "sprickan" i älvtaget formar en skarp gul orange cirkel, och när cirkeln precis nått över trädtopenarna kommer nästa skådespel.

Nerifrån älven rullar ett dimmoln upp mot mig med expressfart. Temperaturen sjunker flera grader, men det märkte jag knappt för det fantastiska skådespelet. Solskivan försvann och kvar blev bara ett gult lysande moln.

Ett skådespel som jag kommer att minnas så länge jag lever

D.v.s. om inte den odräglige Herr Alzheimer har något emot det. Jag hade i alla fall sinnesnärvaro den gången och tog en bild med kanoten som förgrund. Det är den bilden som finns med i vinjetten till denna berättelse och som "miniatyr" här till vänster.

Tröttheten (och kanske åldern) tog ut sin rätt

Bara att konstatera, jag har blivit lite frusnare och tröttare under de här sista 16 åren. Bara att acceptera! Livet har sin gång, och jag min. Jag gick upp till tältet där det uppblåsbara liggunderlaget skulle göra övernattning i tält lite uthärdligt, det gjorde det, med betoning på "lite". Vid ett av de numer återkommande nattliga kisspauserna fick jag rulla ut ur tältet då jag hade svårt att resa på mig! Det är inte bara åldern som straffar en, det gör latheten också. Hade jag bara städat undan de största exemplaren av invånarna på "rullstensåsen", då hade det nog ryggen känts lite bättre när jag vaknade.

Jag vaknade med att svetten rann nedför pannan

Klockan hade redan blivit nio och solen stod redan högt stekte tältet och dess innevärdare. God morgon sa jag till Eva som med sina glada utvilade ögon tittade in i mina som hade morgonrodnadens "friska" färg.

- Har du sovit något alls? frågade Eva. Jo fem timmar sa jag, eller rättare sagt

"legat". Det sista tänkte jag bara, det sa jag inte. Man vill ju hålla skenet uppe och visa på att man fortfarande är en kraftkarl.

(Vilket man är pinsamt medveten om att det var ett tag sedan man var).

som Eva har rätt svårt att lägga om. Så om du som känner mig tycker att jag kan vara lite grinig ibland.

- Tänk då på att jag alltid får stå ut med att vara den eviga tvåan, - i bästa fall...!

Morgon teet puttrar på stormköket - skall smaka bra efter badet!

Å andra sidan tror jag att min Eva vet sanningen och bara spelar med i livsteatern. Eva har alltid varit snabbast och starkast i allt! Simning, cykling, skidåkning. Till och med när vi vandrar har jag svårt att hänga med. Nu går visserligen Eva 8 km till- och från arbetet varje dag och det ger ju en viss invand gånghastighet och stil

Solen var så het att det inte gick att gå barfota på sandbanken och älven höll säkert 20 grader, så vi var inte sena att hoppa i

Vi hoppade i uppe vid forsen och lät oss driva några meter ner innan vi tog in mot land igen. Är det här fjällnära camping, eller är vi i Spanien?

Forts på sid. 24

PeRo
I Särna AB

Bilverkstad för alla bilmärken

Krockskador och lackskador

PeRo i Särna AB driver en bilverkstad, en så kallad klass 1-verkstad som till största delen utför försäkringsjobb i form av krockskador och lackskador.

Bilreparationer och bilservice

Men självklart utför vi även vanliga bilreparationer och bilservice samt lackering av plåtskador och annan billackering.

Oberoende bilverkstad

Vi är en oberoende bilverkstad och arbetar med alla bilmärken på marknaden.

Vi är en auktoriserad plåt- och lackfirma.

NÄR DU BEHÖVER HJÄLP MED:

- Bilreparationer
- Service
- Krockskador
- Lackskador
- Plåtskador
- Billackering

ÖPPETTIDER: Måndag-fredag 07.00-17.00
TELEFON: 0253-109 00 • Per 070-359 18 28 • Roger 070-396 16 26
E-POST: per@torvstro.se • roger@torvstro.se
ADRESS: Vägverksvägen 8, 790 90 Särna

PeRo i Särna AB

Särna Allehanda

— Den lilla butiken med det breda utbudet mitt i vackra Särna —

HÄR HITTAR DU:

**Presenter • Smycken • Sömmerska
Fotvård • Frisörer**

Särna Fornminnesförening • Håkas Djur & Present

Susanne frisör: 070-645 67 23

Maud frisör: 070-287 77 68

Tinas Fotvård: 070-638 66 18

Sivs Syhörna: 076-213 48 03

Särna Fornminnesförening: 070-628 50 59

Håkas Djur&present: 070-272 44 62
Här kan du även boka turridning på Håkasgården

Välkomna

Särna Allehanda
Särnavägen 122 / mitt i byn

Forts. Paddeläventyr

Medan morgonteet puttrade på stormköket så lade vi oss att sola på den heta sandbanken och konstaterade att det fortfarande var myggfritt

Vi åt vår frukost bestående av te och glödstekt harr på hårt bröd. Det smakade gudomligt. – Uteliv och motion är helt klart den bästa kryddan!

Efter en rundvandring uppströms älven och runt de närbelägna tjärnarna packade vi ihop.

Hemfärden gick naturligtvis lätt. Lite oroliga var vi bara när vi skulle passera strömsträckan med de stora stenarna där vi på uppfärden drog kanoten, samt att vi inte skulle komma av huvudälven vid avtaget mot torrfäran, utan följa med ut i storforsen. Men det var inga som helst problem.

Två lite udda händelser (och en fiskgjuse) fick vi vara med om på hemvägen

Det ena var att jag naturligtvis skulle fiska och ha en fluga släpandes efter kanoten. Naturligtvis fick jag ett rungande napp, jag ryckte till så kanoten höll på att välta och Eva såg skräckslagen ut.

Nu rackarns har jag en storöring det kan jag lova ropade jag, minst 2 kilo kanske 4!

Bromsa upp och försök att följa med dit reven drar, skrek jag!

Att dra stor fisk i liten kanot är inte helt lätt eller riskfritt, det kunde jag snabbt konstatera. Efter en stund hade jag dock monstret i häven.

Lyckan förbyttes i fruktansvärd besvikelse! En två kilos gädda hade tagit på flugan och i starkt strömmande vatten! Det hade jag glömt att det kunde hända. Trots att det hänt förr! - Men man blir så exalterad när något stort hugger i strömmande vatten.

Nåja, vi har några rejäla harrar till kvällsmålet. De blir kanon ugnstekt harr penslad med smör och sås av stekspad, grädde, citron och något lite dragon. mmmm...!

När vi kom ner till Hösthån så såg vi två saker som svävade över vattnet.

Det ena var en fiskgjuse som for fram över vattnet i stora lovar. Den andra var en helikopter som sedan landade på sydsidan av hån. En stund senare kom en båt med en polis i. Han hade även en annan båt på släp, i den satt en polis och ytterligare person. Helikoptern lättade strax efter. Dagen efter kunde vi läsa i Mora tidning om att det hade varit någon form av bråk och misshandel i en koja norr om Idre.

Vi rundade hägern som fortfarande stod kvar på sin sten, och var snart vid bilen igen. Lyckliga och glada efter ett intensivt dygn som fört med sig upplevelser som gjort livet kanske inte lättare att förstå, - men väl lite lyckligare!

Ett av många "små äventyr" du kan göra i Särna-Idre-Grövelsjöfjällen

Vill du ge dig själv och barnen, eller barnbarnen ett minne, - ett äventyr för livet?

Då skall du göra denna äventyrspaddling. Det blir naturligtvis ett mycket större äventyr om man övernattar.

Vid bra väderlek och lagom vattensstånd klarar du turen fram och åter på en dag om du startar tidigt.

Men som sagt med övernattnings blir det lilla äventyret ett stort äventyr! Och man rensar bort sten och kottar under tättet och tar med uppblåsbara liggunderlag, då är det inga problem, - inte ens att vara 60 plus eller mer!

Passa på innan skogen försvinner helt och glöm inte myggoljan. Även om vi hade myggfritt uppe vid lägret så var myggen fruktansvärda vid kanotlyftet efter gamla färarna.

Många goda turer- och "små äventyr" önskar

Hans

Tillägg/rättelse - "Skidåkning och skidåkare i Norra Dalarna"...

I vinternumret nämner vi att Allan Andersson, "Lappen" var med och vann en del mindre tävlingar. I efterhand har jag förstått att Allan förtjänat lite mer utrymme. För den som är intresserad av skidhistoria kommer därför här lite mer information från Idre Sameby gällande Allans skidgärningar.

Allan Andersson, renskötare i Idre sameby tillhörde den svenska skidtruppen till vinterolympiaden i Cortina 1956 och Squaw Valley 1960.

Längdskidåkningens historia kryddas av många samiska personligheter som med talang och skidåkning i "kroppen" slagit sig in i den yppersta världseliten. "Idrelappen Allan", som var hans rubriknamn, är en de mest framgångsrika med två olympiader bakom sig.

Allan blev synlig på allvar i mitten på 1950-talet då han började göra sig gällande högst upp i resultatlistorna. Efter en fin försäsong säkrade han en OS-biljett till Cortina 1956, redan som 25 åring. För Allan Andersson var det renskötselarbetet som från ungdomsåren lade grunden till det som skulle bli höjdpunkten på hans karriär. Nämligen säsongen 1959 - 1960 med OS i Squaw Valley som extra krydda.

Allan Andersson var känd i skidkretsar som en fulländad tekniker och sprinter som levde mera på sin begåvning än på tränings slit. Men inför OS-säsongen 1959-1960 satsade Allan på friskt. När snön kom till Storsåtern så tog han

ledigt långa stunder från renskötselarbetet för intensivare träning, än vad det dagliga renskötselharvandet gav, och resultatet lät inte vänta på sig.

Redan på de första uttagningstävlingarna höll han sig framme och efter en andraplats på SM i Hudiksvall, slagen endast av skidlegenden Sixten Jernberg, blev OS-platsen definitivt klar. Allan Andersson fick åka öppningsdistansen 30 km i Squaw Valley. Tävligen blev en stor svensk framgång med Sixten Jernberg som segrare med dalkarlen Rolf Rängård som tvåa. "Lilljärven" Lennart Larsson blev femma och Allan knep en hedrande 13:e plats.

Nu byter vi namn på
vår servicestation
till
Gulf Idre

(Annars är allt sig likt!)

**Vi har fullserviceverkstad,
däckverkstad, släpvagnsuthyrning**

Biltillbehör. Bildelar ordnar vi på i regel en dags leverans tid.

**Drivmedel, livsmedel, smörgåsar,
korvmenyer, videdouthyrning mm.**

Hyr bil hos oss

Tag tåg och buss till upp till Idre.
Bilen står här och väntar på dig.
Tryggt, enkelt och säkert.

ÖPPETTIDER
Vardagar 7 - 21
Lör, sön 8 - 21

IDRE
petroleum
Välkommen till Gulf Idre

Macken mitt i byn

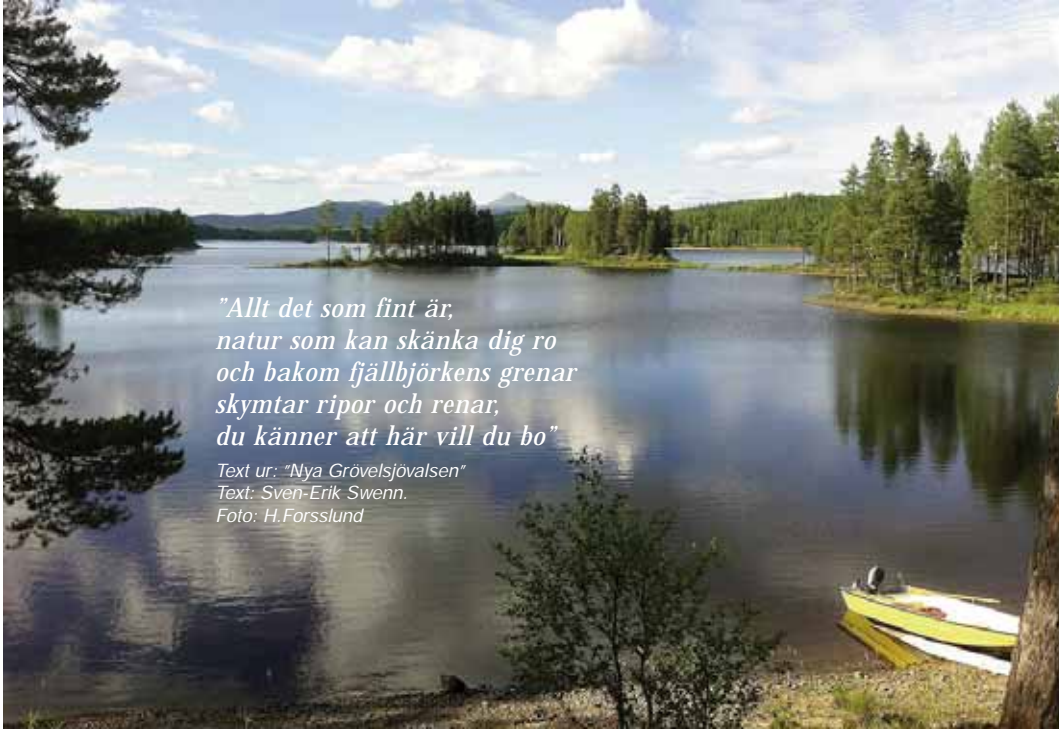
Byvägen 24 • 790 91 Idre • Tel. 0253-20112

MILJÖSMART!

Förenings- nyheterna

KRINGELFJORDENS
Samfällighetsförening
Särna-Idre

*"Allt det som fint är,
natur som kan skänka dig ro
och bakom fjällbjörkens grenar
skymtar ripor och renar,
du känner att här vill du bo"*

Text ur: "Nya Grövelsjövalsen"
Text: Svén-Erik Swenn.
Foto: H.Forsslund

Ordföranden har ordet...

Texten ur Nya Grövelsjövalsen tycker jag passar bra in även på Kringelfjorden, eller hur...

Att vi mår bra av att bo omgivna av vacker natur, och att skidtur och vandringar i den ger oss ro, avstressning, själslig läkedom och att den till och med kan ge viss smärtlindring som Hans beskriver i inledningen, det förvånar mig inte alls.

Vintern som gått var ju lite nyckfull, i alla fall vårvintern.

Ena veckan jättekallt och nästan 90 cm snö, och bara en vecka senare + 8° och regn. Snön smälte bort medan man såg på den. Totalt sett så har det väl varit en bra skidsäsong i både backar och spår.

Att påsken låg sent gjorde det naturligtvis lite svårt att hålla skidspåren öppna här i Kringelfjorden.

Men nu är det sommarens äventyr som gäller!

Jag önskar er alla ännu en fantastisk sommar uppe i "Kringlan" och omgivande fjällvärld.

Kurt Pettersson
Ordförande

Här kommer lite information

om vad som hänt i vinter, och kommer att hända inom samfälligheten i sommar:

VA-SYSTEMET

VA-systemet har fungerat bra i vinter. Enligt tidigare plan bytte vi några ventiler i höstas.

Inga frysskador har rapporterats. Vi har inte heller behövt ha värmeslingor eller påslagna utom i något enstaka fall under kortare tid.

SNÖRÖJNINGEN

Snöröjningen har i stort fungerat bra. Vid något tillfälle med stark bläst och mycket snödrev fanns vissa problem. Snöröjningen har kostat avsevärt mycket mer i år än i fjol. Lägre uppvärmning av vattenledningarna kompenserar en del av detta.

VÄGAR

Vägarna har lyckligtvis inte tagit skada av vintern. Grusvägarna skrapas och saltas under maj månad.

SKOG/SLY AVVERKNING

Det finns mycket kvar att röja längs

med Kringelfjordsvägen och vi kommer att ta ner en hel del stora träd lägs skidspåren för att få ännu bättre spår och plats för köra spårmaskin.

NYÅRSBRASAN

Leo Einarsson

De fina nyårsbilderna tog vår Webbredaktör Carina Björklund-Ström.

Facebook

Carina vill också slå ett slag för vår Facebook sida. Gå in på hemsidan och klicka på Facebook symbolen nere till höger och anmäl dig så får du automatiskt tillsänt dig nyheter och information.

Forts. på sid 26

"Korvgubben"
Christer Mohlin

Forts. föreningsnyheter

SKIDSPÅR

Skidspåret har vi fått mycket beröm för i vinter. Ett stort tack till alla som arbetat med spårläggning! Ett speciellt stort tack till Jan Ivar Rustad som med sin spårmaskin bidragit till vinterns fina spårkvalitet!!

SKIDKLUBB

Det finns ett stort intresse för långdåkning här i Kringlan. Det finns funderingar på att vi skulle bilda en skidklubb tillsammans med "På Spåret Gruppen". Detta för att höja standarden på skidspåren ännu mer. (Se separat bilaga alt. hemsidan).

Vi skall även börja aktivt jobba med idéerna om en klubbstuga/servicehus (med vallningsbod). Ritningar finns redan färdiga tack vare Cennet Stefansson.

Är du intresserad så kom gärna med idéer till Kurt Pettersson.

Tel: 070-601 90 24

E-post: kurt@pettersson-co.se

PARKOMRÅDEN

Badstranden har breddats och gamla schaktmassor körts bort till "Brasudden". Men det finns en hel del kvar att göra. Bl.a. röja lite sly ovanför badstranden och färdigställa den nya strandlinjen vid Brasudden med plats för en framtida brygga. Det finns tankar om ett så kallat ute gym, kanske i grustaget.

MOBILTÄCKNING

TeliaSonera kan inte garantera god mobiltäckning i Kringelfjorden!

Vi har tillskrivit TeliaSonera ang. vår dåliga mobiltäckning, speciellt i de lågt belägna husen. Intresserade kan läsa TeliaSoneras svarsbrev i sin helhet på: hemsidan > föreningsssidorna.

KRINGELFJORDS-NYTT UPPSKATTAS AV MÅNGA

Vår tidning är inte bara uppskattad av oss Kringelfjordare.

BIBLIOTEKET

I höstas hörde biblioteket av sig och frågade om de kunde få sig ett ex tillsänd av varje kommande nummer, samt gärna arkivex av gamla om vi hade. - Naturligtvis ordnade vi detta.

SÄRNA TURISM Har bett att få länka till vår webbtidning.

FJÄTERVÅLEN

Fjätervållens hemsida länkar även de till webbupplagan av vår tidning.

SÄRNA FORNMINNESFÖRENING

(= Hembygdsförening) Skickade ett stort tack till mig och alla övriga Kringelfjordare.

"Tack för alla fina artiklar och reportage om Dalarnas vildmark och fjällvärld i ert informationsblad Kringelfjords-Nytt. Allt från dåtid till nutid!"

Särna Fornminnesförening
Ulla Back Olsson."

Fick även ett brev om att jag (Hans) blivit invald i föreningen på deras årsstämma.

Naturligtvis mycket hedrande, även om det kom lite överraskande.

PÅ-SPÅRET-GRUPPEN 10 ÅR!

"På-Spåret-Gruppen" är den lilla grupp som håller i markplanering och skidspårdragningen i Kringelfjorden, det tillsammans med ett antal frivilliga "volontärer" från vår by. I år är det 10 år sedan starten!

På-Spåret-Gruppen bildades efter årsstämman 2004 efter det att en våra nytillkomna stugägare, Per-Axel Persson, efterlyste en bättre spår och spårdragning.

Fyra drivande krafter med Per-Axel som sammanhållande länk påbörjade samma år ett arbete som i dag fortgår för att göra skidspåren allt bättre.

I dag består På-Spåret-Gruppen av Göran Edlund, Stig Pettersson och Per-Axel Persson.

Per-Axel var visserligen nykomling i Kringelfjorden, men ingen nykomling vare sig på orten eller i skidspåren.

1970 kom Per-Axel till Idre för att hålla i en fortbildningskurs för skidlärare och blev förtjust i terrängen och alla de möjligheter som fanns i området, oavsett årstid. Det ledde till att han skaffade ett hus i Idre kyrkby. Efter hand blev det allt mindre tid att utnyttja huset i Idre och Per-Axel sålde huset.

Men efter några år blev längtan till snön så stark att Per-Axel med familj hyrde eller lånade hus i Kringelfjorden. Skidspåren var då av mycket skiftande kvalitet och vid ett tillfälle höll han på i drygt 3 timmar att leta och ta sig runt det som då var milspåret.

När sedan Per-Axel skaffade sig en egen stuga i Kringelfjorden så kände han att han ville försöka få till bättre skidspår i Kringelfjorden, och som sagt, efter årsmötet 2004 har På-Spåret-Gruppen med hjälp av frivilliga krafter förbättrat spårdragningen och markunderlaget för spåren, - ett arbete som fortgår allt jämt.

Sedan Bröderna Stig och Kurt Pettersson kom med i bilden har det hänt stora saker när det gäller markplaneringen.

Nu var det inte bara spett, hacka och spade som gällde utan bröderna Pettersson dök upp med små

smidiga "entreprenad-maskiner" ute i spåren. Vid årsmöteshelgen i september brukar ett större glatt gäng av frivilliga dra ut i spåren och jobba.

Visst jobbas det ordentligt, men vi har även förbaskat trevlig tillsammans därute i spåren och vår vackra natur.

VÅRA SKIDSPÅR

Per-Axel ger här en liten bild av spårdragningen.

Efter 10 år kan vi säga att 2,5 och 5 km-slingorna ligger där de skall ligga och nu behöver bara underhållsarbete.

Den gröna slingan (milspåret) har haft olika sträckning under åren. Ingen av dessa har hittills varit optimal. Nu tror vi att vi funnit lösningen.

Grunden för vårt arbete är att ha ett bra samarbete skogsägarna och inkräkta så lite som möjligt på skogsbruket. Spåret behöver ha en bredd på 2,5 - 3 meter. Flera skogsägare har varit "extra" tillmötesgående och hjälpt oss.

Det blir mycket "torrskidåkning". Göran Edlund och jag (framför allt Göran) tillbringar många timmar i rekognoseringsarbete varje barmarksperiod. Hur mycket skrå är det? går det att åtgärda? Hur tvåra kurvor kan vi göra? Är det för brant uppför/nerför?

Skidspåren skall (om möjligt) fungera även för duktiga motionsåkare.

En god längdåkare kan på välvallade motionskidor kom upp i drygt 40 km/tim i en utförslopa. Vid OS pendlade hastigheten ibland till 60 - 70 km/tim i utförsbackarna!

Nåja, sådana hastigheter når vi kanske inte, men vi får ändå se till att det finns någon stans att "textilt bromsa" i krislägen. När vi tror oss hittat en bra spårsträckning märker vi ut den. Stenar och stubbar som "måste bort" märks också ut.

Något annat som vi också märkt är att vår minneskapacitet avtagit med åren. Därför finns det i terrängen (som ni säkert sett) ½-meterhöga träribbor med röd topp och siffror som anger plats och vad som där skall göras för oss.

ÖNSKELISTA

Önskelistan skulle kunna göras lång, men inför det fortsatta arbetet står överst: Spårmaskin, 4-hjulig (arbetsmaskin) med en tippbar flak-kärra för att kunna transportera material ut på den gröna slingan. Allt kostar pengar och vår budget är begränsad även om arbetskraften är gratis!

- Men önska kan man väl få göra, man vet ju aldrig vad tomten har i säcken till nästa år!?

Arbetsdagen vid årsmöteshelgen Tillsammans med kallelsen för årsstämman inbjuder På Spåret Gruppen till en arbetsdag dagen före stämman. Just nu består gruppen av en glad kärntrupp på 12-16 kvinnor och män som gör en stor nytta.

Grundutrustningen som bör tas med är: arbetshandskar termos, mackor, ett glatt humör och sedan tillkommer kanske spade, spett eller såg beroende på uppdraget. Redan nu efterlyser ett antal röjsågar med 3- eller 4-uddig klinga. Alla "Kringelfjordingar" är välkomna till en gemytlig arbetsdag.

Med önsknings om en fin sommar. (Glöm inte att våra skidspår är trevliga vandringsleder sommardag!)

Per-Axel Persson

KONTAKT

Föreningens styrelse:
info@kringelfjordens-stugby.se

På spåret-gruppen/trivselgruppen:
Per-Axel Persson, Fiskartorpsv 18.
Tel. 070-652 98 61.
paxenp@tele2.se

Stig Pettersson, Fiskartorpsvägen
20, Tel. 0706-628121
maggan.stig.pettersson@telia.com

Årsmötet

Är planerat till 13 september kl 9.00 i bystugan.

Separat kallelse skickas ut.

En riktigt fin fjäll-sommar

- önskar jag och styrelsen Er alla!

Hans

hemma

Det kompletta Bygg- och Järn-
varuhuset med de BÄSTA priserna!

SPECIALISTER PÅ HEM • KÖK • TVÄTT

I våra varuhus hittar Du allt
från grund till skorsten!

FÄLLPOSTEN

ALLTID BRA ERBJUDANDEN!

BYGGMATERIAL • FÄRG
KAMIN • KÖK • BADRUM
FÖNSTER • DÖRRAR • KYL
SPIS • DISK • TVÄTT • TORK
FRYS • VÄRMEPUMP

ALLT FÖR KÖKET
OCH TVÄTTSTUGAN

Vi hjälper dig
hitta rätt produkter
som ger dig rent hus,
rena kläder och ett
trivsamt hem!

FÄRG FRÅN NORDSJÖ!

BYGG & JÄRN

TEL: 010-471 96 00

När du handlar hos oss får du alltid låna släpvagn gratis.

Särna

**Båtar • Kanoter • Båtmotorer •
Motorsågar Röjsågar • Gräsklippare • Tillbehör**

Vi har fullservice verkstad för alla våra produkter

Besök gärna vår utställning och butik i Särna

Öppet tider: Mån-fre. 8.00-17.00 • Lunch 12.00-13.00

BÅTAR

ÄVEN PAKETPRIS

Båt + motor

**Linder
båtar &
kanoter
i lager**

Behöver du nya
paddlar/åror?

Vi har flera storlekar

YAMAHA
Snurror - flera
modeller

YAMAHA

Grizzly 700 EPS Pro Edition

**Förmodligen
marknadens bästa
köp!**

Servostyrning är standard.
Extrarupe med 14" big foot
hjul, vinsch och metallicfärg.

Pris: 123.900,- inkl moms

Vi har flera paketpriser på 4 Hjulning

Husqvarna

FÖR MER INFORMATION KONTAKTA OSS GÄRNA:

Särna: 0253-100 10 • Mora: 0250-59 35 00 • Leksand: 0247-346 32

**SERVICE OCH FÖRSÄLJNING:
nytt & begagnat**

Välkommen till oss i Särna - torget i fd. Icahallens lokaler

www.abris.se